

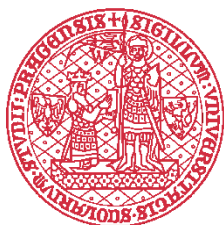
UNIVERZITA KARLOVA

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV BOHEMISTICKÝCH STUDIÍ

BOHEMISTIKA PRO CIZINCE

Na příkopě 29, 110 00 Praha 1



FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

**Diskriminačně zaměřené označování žen na
sociálních sítích, porovnání češtiny a čínštiny**

Bakalářská práce

SHUNAN HUANG

2023

Vedoucí práce:

Mgr. Svatava Škodová, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

SHUNAN HUANG

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí mé práce Mgr. Svatavě Škodové, Ph.D. za její rady, informace, které mě a mé práci hodně pomohly.

ANOTACE

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku označování žen a používání těchto označení v komunikaci na vybraných sociálních sítích. Porovnána budou označování žen v češtině a čínštině na českých a čínských sociálních sítích (zvl. Twitter, FB, weibo, wechat), které lze alespoň rámcově považovat za paralelní vzhledem k uživatelským skupinám a celkovému zacílení sítí. Zaměříme se na označení, jejichž užití je vzhledem k nositelkám označení diskriminační či sexistické. Cílem práce je porovnat negativní jazyková označování cílicí na ženy na českých a čínských sociálních sítích, v analýze se zaměříme zvl. na určení porovnání zdrojových domén negativních označování, ale také na analýzu komunikačních situací, v nichž dochází k vysokému výskytu negativního označování žen.

Klíčová slova:

diskriminace, misogyny, oslovení žen, označování žen, přechylování, sexismus, sociální síť, stereotyp, stigma a stigmatizace, vulgarismus

ANNOTATION

The bachelor thesis focuses on the issue of labelling women and the use of these labels in communication on selected social networks. It compares the labels used by women in Czech and Chinese on Czech and Chinese social networks (especially Twitter, FB, weibo, wechat), which can be considered parallel at least in terms of user groups and overall targeting of the networks. We will focus on the labels whose use is discriminatory or sexist towards the bearers of the label. The aim of the paper is to compare negative linguistic labels targeting women on Czech and Chinese social networks, in the analysis we will focus in particular on determining the comparison of source domains of negative labels, but also on the analysis of communicative situations in which there is a high incidence of negative labeling of women.

Key words:

addressing women, discrimination, gender inflection, misogyny, naming women, profanity, sexism, social web, stereotype, stigma and stigmatization

OBSAH

Úvod	8
1 Představení vybraných sociálních sítí.....	11
1.1 Facebook (včetně Messengeru)	11
1.2 Wechat (Weixin).....	11
1.3 Podobnosti a rozdíly mezi Facebookem a Wechatem.....	12
1.4 Twitter.....	12
1.5 Sina Weibo.....	12
1.6 Podobnosti a rozdíly mezi Twitterem a Sina Weibo.....	13
1.7 Důvody výběru těchto sociálních sítí.....	13
2 Internetové prostředí v Česku a v Číně	15
2.1 Internetová komunikace	15
2.2 Anonymita internetové komunikace	16
2.3 Feminismus: historie a vývoj	16
2.4 Feministická lingvistika: historie a vývoj	18
2.5 Feminismus na internetu	18
2.6 Důvody diskriminace žen na internetu.....	19
2.7 Média a jejich vliv na komunikaci.....	20
3 Způsoby komunikace v sociálních sítích.....	21
3.1 Způsoby komunikace na sociálních sítích.....	21
4 Výrazy označující ženy v češtině a v čínštině	23
4.1 Označování žen v češtině	24
4.1.1 Přechylování mužských jmen	25
4.1.2 Použití jmen zvířat označujících samice:.....	29
4.1.3 Specifické urážlivé výrazy o ženách.....	29
4.2 Označování žen v čínštině.....	31
4.2.1 Pomocí předponového znaku 女 (žena)	32
4.2.2 Specifické urážlivé výrazy o ženách.....	32
4.2.3 Použití jmen zvířat (samičích)	43
5 Analýza sociálního pozadí a příčin výskytu diskriminačních slov	46
5.1 Základní pojmy	46
5.1.1 Stereotyp	46

5.1.2	Misogyny	47
5.1.3	Stigmatizace.....	48
5.2	Důvody výskytu diskriminačních označování	48
5.2.1	Historické, tradiční myšlení	48
5.2.2	Současné sociální prostředí.....	49
5.2.3	Internet.....	50
5.2.4	Malá část „reprezentuje“ celek	51
5.2.5	Používání slov k urážení žen	52
	Závěr	56
	Použité prameny a zdroje.....	58

Úvod

Důvod výběru toho tématu je, že bych chtěla prozkoumat vztah mezi jazykem a společností. Chtěla bych také diskutovat o ženě, která je často zakrývá nebo urážena v jazyce.

V moderním životě lidé stále častěji komunikují přes internet. Komunikace na internetu může v reálném životě vypadat jinak. V této práci se budu zabývat problematikou urážlivých výrazů používaných vůči ženám v online komunikaci a zkoumat význam těchto výrazů, důvody jejich výskytu a možné historické a kulturní důvody, které za nimi stojí.

Ve společnosti, kde obecně dominují muži, se postavení žen a způsob, jakým je s nimi zacházeno, může odrážet v těchto slovech. V těchto slovech můžeme vidět sexuální nerovnost, diskriminaci, ponižování a patriarchální pohled.

Nejprve se budu zabývat tím, jak se slova tvoří, co mají znamenat a co naznačují, a prozkoumám základní rozdíly mezi českými a čínskými slovy tohoto druhu, protože čeština a čínština jsou dva velmi odlišné jazyky, a vrátím se k rozdílům mezi oběma jazyky z hlediska tvoření slov, slovtvorby a k tomu, že největším rozdílem mezi češtinou a čínštinou je přítomnost či nepřítomnost lexikality ve slovech. Česká slova jsou rozlišitelná podle lexikální podoby, zatímco čínština se spoléhá na ženskou předponu pro zdůraznění ženskosti, jinak jsou všechna standardně mužského rodu. (Výjimkou jsou některé profese, jako je učitelka, zdravotní sestra, chůva atd., kde je společensky „standardem“, že tyto profese jsou převážně ženské. Podle NSP¹ práce chůvy zahrnuje řadu požadavků, např. péče o děti, zajištění jejich zdraví a bezpečnosti, prevence nehod a poskytování první pomoci v případě potřeby (Valdrová, 2012, s. 121). Vidíme, že v tomto ohledu není tato práce nutně vázána na ženy čili chůvy. V praxi však většina zaměstnavatelů stále přehlíží potřebu mužů a dává přednost ženám. Jedná se také o společensky uvědomělý stereotyp nebo diskriminaci mužů a žen v profesích, jako jsou profesori, doktoři a výzkumní pracovníci. Důvody těchto stereotypů jsou sociokulturní, historické a tradiční. V tomto článku se tedy budu zabývat také historickými, kulturními a tradičními důvody vzniku ženských nadávek.

Tento článek začnu stručným popisem platform sociálních sítí, které budu používat, relevantních slov shromážděných na těchto platformách a textových kontextů, v nichž lidé tato slova používají. Různá online prostředí souvisejí také s odpovídajícím kulturním prostředím, které spolu s politickou politikou vytváří velmi klasické čínské online prostředí,

¹ NSP: Národní soustava povolání.

kteřé přímo odráží čínské online prostředí (silné čínské charakteristiky, čínské tradice a čínské myšlenky). Na české straně jsem zvolila globálnější sociální síť, která sice není přímým odrazem českého online prostředí, ale protože je propojena se světem a používá ji velké množství lidí, je možné na ní sledovat i jazykové a kulturní charakteristiky českých mluvčích.

V druhé části se pak budu zabývat jazykovým prostředím v online prostředí, důvody vzniku slov, která se v tomto jazykovém prostředí objevují, s významy těchto slov a tím, jak lidé tato slova používají a jaký mají dopad.

Níže se budu krátce věnovat také feminizmu, feministické lingvistice. Budu se zabývat důvody vzniku těchto slov z lingvistického a feministického hlediska, společenskými důsledky a dopadem na myšlení a společenské vědomí lidí (nebo možná společenské vědomí, které vedlo k vytvoření těchto slov) a stručně prozkoumám, zda společenské vědomí vedlo k vytvoření těchto slov, nebo zda vytvoření těchto slov vedlo ke změně společenského vědomí, nebo zda se obě tyto skutečnosti navzájem ovlivňovaly.

V praktické části se budu zabývat rozdíly ve způsobu oslovení žen v čínštině a češtině, počínaje srovnáním různých způsobů tvoření slov, přes perspektivu tvoření slov, různé způsoby tvoření slov, produkci vzhledem k rozdílům mezi češtinou a čínštinou, různá pojmenování zvířat používaná pro oslovení žen v různých kulturách a specifická urážlivá slova používaná pro oslovení žen v různých kulturních kontextech.

Následuje analýzy pojmů misogyn (viz podkapitola 5.1.2), stereotypu (viz podkapitola 5.1.1.), stigma (viz podkapitola 5.1.3.) a sociálních, jazykových, kulturních a environmentálních důvodů vzniku těchto slov.

Později také stručně popíšu změny společenského pozadí od starověku po současnosti a změny ve slovní zásobě, které byly těmito různými kontexty ovlivněny. Zda myšlenky a společenské vědomí starověku přežily do dnešních dnů a zda ovlivnily myšlenky a vědomí moderní společnosti.

Jazyk má společenské jevy, které se z něj transformovaly. Prostřednictvím jazyka můžeme nahlédnout do sociálních trendů. Kultura, jazyk a skutečná společnost nejsou nikdy odděleny. Z jazykového hlediska si můžeme představit obecné směřování myšlenek společnosti. Například rozšířené používání termínu žena-řidička vedlo k vytvoření dnešního termínu 女XX. Použití těchto označení se zobrazuje obecnou představou o společnosti: zlobu společnosti ovládané muži vůči ženám.

Spender ve své vlastní knize *Men Create Language* píše, že se domnívá, že jazyk vytvářejí muži a že používání jazyka ženami je ovlivněno muži (Spender, 1980). Problémy, které mají ženy s komunikací, jsou nakonec způsobeny tím, že tento mužský jazyk pro ně není vhodný a nemohou z něj získat slova, myšlenky atd., které potřebují. Talbot ve své knize *Language and gender* poznamenává, že problémem sociální nespravedlnosti není ani tak mužský jazyk, ale nezpochybnitelná práva a privilegia mužů ve společenské struktuře, a že zaměření na jazyk může způsobit naturalizaci oblastí mužské moci a privilegií, takže všechny ty systémy společenských vztahů, které podporují mužskou moc a privilegia a které někdy označujeme za patriarchální, už nejsou přirozené (Talbot, 2010. s. 42). Feminismus se zabývá jazykem a jeho rolí, kterou hraje, rolí, kterou jazyk spolu s dalšími společenskými praktikami a institucemi hraje v odrážení, vytváření a udržování genderové dělby práce ve společnosti.

1 Představení vybraných sociálních sítí

Podle definice v sociologii je sociální síť jako vzájemně propojenou skupinu lidí, kteří na sebe vzájemně působí a mohou mít mezi sebou i určité vztahy. Anglicky je sociální síť „social network“ čili je doslovně přeložena společenská síť. Sociální sítě se vytvářejí na základě společných zájmů, rodinných vazeb nebo jiných důvodů, třeba kvůli společně ekonomickému, politickému nebo kulturnímu zájmu (Pavlíček, 2010, s. 125)

V hledisku internetu je sociální síť systém, který umožňuje jednomu uživateli vytvářet a udržovat vzájemné spojení s ostatními uživateli. Každý uživatel si může nastavit vlastní osobnosti a charakteru libovolně a tyto informace mohou být veřejně dostupné ostatním uživatelům. Lidé se mohou v rámci tohoto síťového systému vzájemně vyhledávat a vytvářet tak virtuální „komunitu“ (Pavlíček, 2010, s. 125)

1.1 Facebook (včetně Messengeru)

Je jednou z nejpopulárnějších a nepoužívanějších sociálních sítí v České republice i ve světě. Zakladatelé jsou Američani, vlastní Facebook firma Meta Platforms. Se svými 2,9 miliardami aktivních uživatelů (počet je zaktualizován 2022). Je plně přeložen do osmdesáti čtyř jazyků. Vyskytuje virtuální svět pro uživatele, aby mohli kontaktovat se známými dokonce i s cizími. Hlavní funkce má Facebook kontaktní, prostě sdělovací, zábavnou, nákupní, reklamní, organizační atd.

„Facebook slouží k propojení přátel a známých a k vzájemnému sdílení (zveřejňování) informací, fotografií, videa, zajímavých odkazů (tedy obsahu). Může být komunikačním prostředkem, správcem alb s písněmi, hlídačem narozenin vašich známých a rodiny atd.“ (Kulhánková, Čamek, 2010, s. 23).

Sociální síť Facebook tvoří v současnosti jednu z největších internetových komunit, počet přihlášených uživatelů už překročil dvě miliardy a stále roste. Facebook umožňuje uživatelům komunikovat se svými přáteli, sdílet informace fotografie, multimediální obsah a využívat množství různých webových aplikací. (Kulhánková & Čamek, 2010, s. 23).

1.2 Wechat (Weixin)

Je multifunkční aplikace, kterou vlastní čínská společnost Tencent, je komplex sociální média a sociální sítě. Má podobné funkce jako Facebook: instantní zprávy (messenger), hlasované zprávy, videohovory, sdílení fotek, sdílení informace.

Největší rozdíl mezi WeChat a Facebookem je v tom, že WeChat má bohatší funkce (například skrze něj lze platit) než Facebook, který slouží hlavně k chatování. Facebook je spíše čistě sociální aplikace (sít') a WeChat je spíše lifestylová aplikace (sít'). My se ale zaměříme čistě na komunikační funkci těchto sítí.

1.3 Podobnosti a rozdíly mezi Facebookem a Wechatem

Tabulka 1 Rozdíly mezi Facebookem a Wechatem

Wechat	Facebook
Čínská	Světová (není k dispozici v kontinentální Číně)
Registrace s pomocí telefonního čísla	Registrace s pomocí emailu
Multifunkční až nadbytečný	Sociální platforma s jednoduchým stojem komunikace (messenger)
Relativně uzavřený (uživatelé jsou hlavně čínsky mluvčí)	Relativně otevřený (není povolen v kontinentální Číně)

Zdroj: autorka práce

Podobnosti: instant messaging (messenger), sdílení hlasované zprávy, videohovory, sdílení fotek, sdílení informace.

1.4 Twitter

Je sociální síť, která poskytuje mikroblog. Ten mikroblog umožňuje uživatelům posílat a číst příspěvky, tzv. tweety, odesílané jinými uživateli. Jedná se o textové příspěvky dlouhé maximálně 280 znaků, které se zobrazují na uživatelské profilové stránce, a na stránkách těch, kteří ho sledují či odběratelé. Součástí tweetu může být video, audio, obrázky, odkazy atd.

1.5 Sina Weibo

Jedná se o čínskou sociální síť, která je určena pro mikroblogování, má podobné funkce jako Twitter a Instagram. Na této síti může uživatel sdílet informace, příspěvky a posílat soukromé zprávy.

1.6 Podobnosti a rozdíly mezi Twitterem a Sina Weibo

Tabulka 2 Rozdíly mezi Facebookem a Weibo

Sina Weibo	Facebook
Čínská (uživatelé jsou hlavně čínsky mluvčí).	Světová (není k dispozici v kontinentální Číně).
Více zábavy, lidé se věnují více zábavným zprávám.	Lidé se věnují více sociálním zprávám.
Lidé moc nediskutují o politice.	Diskutují o politice.
Mikroblogy často s fotkami, odkazy nebo videy.	Mikro blogy (tweet) často se samotným textem.
Multifunkční.	Málo funkce.
Lidi zajímají více ostatní odpovědi.	Lidé se soustředí spíše na člověka, který mikroblog provozuje.

Zdroj: autorka práce

1.7 Důvody výběru těchto sociálních sítí

Kvůli používání Velkého čínského firewallu nemohou lidé v pevninské Číně používat sociální sítě provozované v cizích zemích ani se nemohou přihlásit na zahraniční webové stránky, proto v Číně využili příležitosti a zřídili řadu sociálních sítí pro lidi v pevninské Číně. Ze sociálních sítí používaných ve světě jsem vybrala Twitter, Facebook a ze sociálních sítí, které používají Číňané, jsem si vybral Sina Weibo a WeChat. Tyhle sociální sítě jsem zvolila z toho důvodu, že jsou patří k těm nejznámějším a nejvyužívanějším. Podle statistiky se Wechat využívá nejvíce v Číně a Sina Weibo pokrývá více než 50 procent trhu. Facebook je bezpochybně nejpoužívanější sociální sítí na celém světě, Twitter je také celosvětově znám jako platforma pro posílání zpráv a mikroblogy.

Vzhledem k podobným funkcím lze srovnávat Weibo s Twitterem a Facebook s WeChat.

Facebook a WeChat jakožto platformy založené na sociálních vztazích mezi jejími uživateli jsou schopny jim lépe přiblížit každodenní činnosti ostatních lidí, se kterými jsou ve virtuálním kontaktu. Na obou platformách lze také nalézt stigmatizující označení po ženy. Twitter a Weibo patří mezi otevřenější sítě než Facebook a WeChat. Na prvních dvou zmíněných platformách mezi sebou komunikují převážně lidé, kteří jsou v tzv. přátelství

(myšleno na těch platformách), v případě druhé dvojice mezi sebou komunikují lidé, kteří spolu v žádném předešlém kontaktu nebyli.

Pokud jde o skupinu uživatelů Facebooku a WeChat, tak zde se setkávají uživatelé napříč zeměmi, národnostmi a kulturami. Poslední dvě jmenované naopak slouží především Číňanům. Tyto skupiny jsou relativně homogenní z hlediska země nebo etnické příslušnosti a mají stejnou ideologii. Rozdíl mezi těmito rozdíly je možné vidět ve významu čínských a českých výrazů pro urážku ženy a v místech, kde se používají.

2 Internetové prostředí v Česku a v Číně

Internet umožňuje komunikaci mezi počítači po celém světě. Internetová komunikace je jedním z nejrozšířenějších způsobů výměny informací v dnešní době. Využívají ji nejen mladí uživatelé, ale i uživatelé střední a starší generace. S vývojem internetu se postupně objevují různé komunikační sítě, což jejich uživatelům umožňuje realizovat veřejnou i soukromou komunikaci.

2.1 Internetová komunikace

Internetová komunikace se od té klasické liší v tom, že kromě slov využívá i obrázky (memes) či smajlíky (emotikony). Kvůli absenci neverbální složky komunikace na internetu často dochází k nedorozuměním, protože nelze plně vyjádřit emoce.

„Funkcí komunikace je dorozumívání se jako předpoklad soužití a vzájemné závislosti. Proto každý systém komunikace vyžaduje obecné chápání znaků, které používá, a je ve své podstatě společně sdíleným systémem významů těchto znaků.“ (Nakonečný, 1997, s. 456), Jazyku používaném na internetu musí obě strany rozumět, jinak se jedná o neefektivní komunikaci. Základem efektivní komunikace na internetu je používání písemného nebo obrazového obsahu, kterému obě strany rozumí.

Sociální sítě ovlivnily způsob komunikace mezi lidmi a lidé mohou komunikovat na internetu s velkou úsporou času a bez ohledu na vzdálenost. *„Ústředním znakem komunikace na síti [...] a odlišení se např. používanými výrazy.“* (Hanusová, 2012, s. 39). Jedním z charakteristických rysů komunikace na internetu je používání krátkých slov a frází jako alternativ k dlouhým větám. Lidé začali používat termíny a výrazy, které jsou specifické pro internetové prostředí, aby mohli svá sdělení sdělit v několika krátkých větách. V důsledku toho vznikla řada urážlivých výrazů pro ženy. Protože tato slova často „přesně“ vyjadřují vlastnosti určité skupiny lidí, velmi rychle se rozšířila na internetu a brzy pronikla i do reálné komunikace.

Jazyk na sociální síti snadně a výrazně zhrubnul, uživatelé používají vulgární výrazy, které se liší od běžné mluvy, a při používání češtiny se lidé často dopouštějí mnoha gramatických chyb, případně vynechávají interpunkci při psaní nebo nerozlišují velká a malá písmena, pletou se písmena ve slovech i v předložkách. To je možná odrazem špatné znalosti českého jazyka ze strany uživatele, ale také důkazem toho, že tyto výrazy sice odrážejí nízkou úroveň spisovného jazyka, avšak zároveň jsou způsoby, jak se lidé mohou snažit ušetřit čas při psaní

na počítači či mobilu (Hanusová, 2012, s. 40). Proto lidé na internetu komunikují více neformálně a vulgárně. Lze tedy očekávat, že vznikne velké množství slov, která nejsou k označení žen žádoucí. Také proto, že komunikace na internetu nevyžaduje vysokou úroveň gramotnosti a komentář na něm může zanechat kdokoli, dochází k většímu míšení jazyků a vzájemnému ovlivňování, stejně jako k většímu nedostatku úcty k lidem, se kterými komunikují, nebo k obavám z napadání druhých velmi vulgárními komentáři. Tzv. vulgarismus je frekventovaným jevem, kdy dochází k nadužívání vulgárních výrazů. „*Bez ohledu, kdo vše má přístup ke statusu se mládež uchyluje k hrubostem a vulgaritám.*“ (Hanusová, 2012, s. 42).

2.2 Anonymita internetové komunikace

Internetová komunikace obecně se od ostatních způsobů odlišuje především anonymitou. Uživatelé internetu mají možnost se rozhodnout, zda své příspěvky zveřejní pod vlastním jménem, pseudonymem či zcela anonymně. To znamená, že pokud se projevují nepřátelsky, hrubě a vulgárně, nenesou za takové chování odpovědnost (Wanková, 2015). S tím také souvisí obsah textu. Pokud má autor možnost jej zveřejnit anonymně, dovolí si prozradit na sebe mnohem více intimních informací a případně zveřejní kontroverznější osobní názory než v případě komunikace, při níž je jeho totožnost známá.

V odlehlejších prostředí, než v reálném životě mohou uživatelé internetu svobodně vyjadřovat své názory, zanechat všech starostí z reálného života a vyjadřovat anebo ventilovat své emoce cizím lidem na internetu. Proto se lidé v internetových sítích častěji radikalizují, a když se setkají s negativními informacemi o lidech a událostech, je pravděpodobnější, že je budou nadávat nebo na ně útočit, pokud jsou informace o jejich identitě a původu skryté.

2.3 Feminismus: historie a vývoj

Feminismus je sociálně-politický směr, jehož cílem je dosáhnout rovných příležitostí pro muže a ženy ve veřejné i soukromé sféře života, usiluje o odstranění nerovností mezi pohlavími ve všech oblastech. Feminismus může reflektovat realitu útlaku žen, nerovnost mezi muži a ženami ve všech aspektech, a tím bojovat za práva žen na rovnoprávném základě s muži. V této souvislosti rozvíjí postupy pro sociální posílení postavení žen za účelem dosažení rovných příležitostí. Feministické hnutí je často rozdělováno do tří vln. Ačkoli feminismus oficiálně vznikl až v polovině 19. století, z mnoha příkladů víme, že ženy

bojovaly za svou nezávislost již dříve. Například spisovatelky a myslitelky 17. a 18. století, jako Aphra Behnová², Mary Wollstonecraftová³ a Jane Austenová⁴, zařazovaly do svých děl feministické konotace (Všetečková, 2009).

První vlna feminismu začíná od poslední třetiny 18. století (podle Renzetti a Currana mezi lety 1830 a 1920). Tehdejší společnost přiznávala jedincům občanská práva a myšlenku rovnosti před zákonem, ale ta byla přiznána pouze mužům a ženy byly vyloučeny. Muži ovládli veřejný prostor, žena měla místo jen v domácnosti. Proto se některé ženy vzepřely a začaly bojovat za stejné společenské postavení, jako měli muži. Ve Velké Británii a Spojených státech začaly ženy bojovat za svá základní lidská práva. Americké ženy se začaly bránit útlaku, který na ně patriarchální společnosti vyvíjela. Feministické hnutí začalo sílit a povědomí o něm se začal šířit. Na přelomu osmnáctého a devatenáctého století začaly americké ženy požadovat stejná práva jako muži. První změna se projevila v problematice vzdělávání. Ženy začaly hledat podporu pro své vzdělání. Během devatenáctého století ženy začaly usilovat o rovné volební právo, které bylo do té doby přiznané pouze bílým mužům ve Spojených státech (Hoffmanová, 1995).

Poté, kdy feminismus ve Spojených státech zaznamenal vrchol, došlo k jeho úpadku z důvodů sociální i politických. Ke znovuzrození feminismu došlo v 60. letech 20. století, což ovlivnilo jeho vývoj i Velké Británii a několika evropských zemích. Ženy požadovaly plnou rovnoprávnost s muži.

Poté, co ženy získaly určité postavení ve společnosti a politice, začaly usilovat o zvýšení svého ekonomického postavení. Nicméně některé feministky začaly zjišťovat, že naprosté rovnosti v pravém slova smyslu nelze dosáhnout. Feminismus se tedy vyvíjel různými směry. Poté se feminismus postupně rozvíjel a pronikal do dalších částí světa (rozvojové a vyspělé země), kde v jeho rámci byly pořádány nejrůznější akce na jeho propagaci. První feministky bojovaly za politickou, sociální a ekonomickou rovnost mužů a žen. Dnešní feministky již neusilují pouze o rovnost mezi muži a ženami, ale začaly se zaměřovat na rozdílné události a chování obou skupin (Hoffmanová, 1995).

² Aphra Behnová: anglická spisovatelka, dramatička. Má díla např. *The Forc'd Marriage* (1671), *The Dutch Lover* (1673).

³ Mary Wollstonecraftová: anglická spisovatelka, feministka. K jejím známějším dílům patří *Několik poznámek o vzdělání dcer* (*Thoughts on the Education of Daughters*, 1787) a *Obrana lidských práv* (*A Vindication of the Rights of Men*, 1790).

⁴ Jane Austenová: anglická spisovatelka, předkladatelka. Jedno z jejích nejslavnějších děl je *Pýcha a předsudek* (anglicky *Pride and Prejudice*).

2.4 Feministická lingvistika: historie a vývoj

Co je to feministická lingvistika

Feministické myšlenky byly inspirovány osvícenstvím, které usilovalo o rovnost, a myšlenka svobody inspirovala některé lidi k přemýšlení o rovnosti mezi muži a ženami. Počátkem devatenáctého století začalo do České republiky pronikat osvícenské myšlení. Základní ideologií osvícenství bylo uctívání rozumu, hnutí silně kritizovalo feudální autokracii, náboženskou ignoranci a privilegia a prosazovalo myšlenky svobody, demokracie a rovnosti. V úzkém spojení s bojem za svobodu a rovnost začaly některé ženy usilovat o rovnoprávnost mezi ženami a muži. Postavení žen v té době nebylo ani rovnoprávné, ani rovnocenné, což je výsledkem dlouhodobě zavedených filozofických, církevních a politických dogmat napříč celou společností.

Feministická lingvistika je výsledkem ženského emancipačního hnutí, jehož myšlenky se promítly i do oblasti jazyka. Stejně jako ženské emancipační hnutí se feministická lingvistika v 70. letech 20. stol. rozvíjela nejprve v USA a následně v ostatních zemích. Do České republiky se začala dostávat už v 90. letech 20. stol (Čmejrková 2007).

2.5 Feminismus na internetu

S vývojem feministické lingvistiky se objevil nový pojem: sexismus, jinými slovy diskriminace na základě příslušnosti k pohlaví. Diskriminace žen se projevuje rovněž v jazyce, v jeho systému a použití. V češtině se pojí hlavně s přechylováním, v čínštině pak s mnoha dalšími oblastmi. Díky rozvoji internetu mohou ženy snáze sdílet své zkušenosti a příběhy, pomáhat ostatním, takže se postupně dostaly na veřejnost a nejsou schovány ve stínu svých otců nebo manželů, jak tomu bylo dříve. Prostřednictvím internetu můžeme poznat životy mnoha lidí, které se liší od těch našich. Díky tomu si uvědomujeme, že na světě existují ženy, které bojují za práva žen, můžeme se jimi inspirovat a v jejich snaze je následovat či podporovat.

2.6 Důvody diskriminace žen na internetu

Čeština je flektivní jazyk s bohatou paletou skloňování. Česká podstatná jména mají přechýlené podoby podle rodu, čísla a pádu, zejména některá podstatná jména, která označují osoby, a jejich tvary mužského a ženského rodu často odpovídají biologickému pohlaví člověka. Nicméně mnoho podstatných jmen mužského rodu se vztahuje na muže i ženy, a to zejména v případech označujících povolání. Vzhledem k dlouhé historii mužské dominance ve společnosti jsou lidé zvyklí si tato povolání spojovat s muži. Pokud je nutné odkazovat na stejné povolání, které vykonávají ženy, často se k podstatnému jménu mužského rodu přidává přípona, takže ženský profesní titul obsahuje příznak. Především muži tato označení žen používají v sexuálním kontextu, což značí různou míru sexismu.

Z hlediska teorie známkování patří gramatický tvar pozdravu pro muže k podstatným jménům mužského rodu a je neoznačený, zatímco gramatický tvar pro ženy je podstatné jméno ženského rodu, které je obvykle odvozeno od podstatných jmen mužského rodu a je označeno. Ve srovnání se značenými komponentami mají nezačtené komponenty mnoho vlastností, jako je jednoduchá kombinační forma, vysoký stupeň zobecnění významu, vysoká frekvence použití a široká distribuce pokrývající obsah značených komponent, takže mají dominantní postavení. To znamená, že podstatná jména mužského rodu s významnou kulturní výhodou, ovlivněná faktory genderového markeru, bývají na horní pozici, zatímco podstatná jména ženského rodu s kulturní nevýhodou jsou na nižší pozici. Tyto pragmatické jevy do jisté míry odrážejí nerovné zacházení s genderovými rolami ve společnosti, a to, co hraje roli, je hluboce zakořeněný kognitivní stereotyp „mužská přednost, mužská dominance“.

„Každé slovo – a pojmenování lidských bytostí zřejmě zvlášť – má ve své sémantice vepsanu kulturněhistorickou kontinuitu a nemůže se zbavit intertextuálních souvislostí, anebo se jich zbavuje jen pozvolna.“ (Čmejrková, 2002, s. 263–286).

2.7 Média a jejich vliv na komunikaci

V 70. letech 20. století vydala americká socioložka Gaye Tuchman knihu *Hearth and Home: Images of Women in the Mass Media*, v níž autorka tvrdí, že obrazy žen v masmédiích jsou znehodnocovány, zkreslovány nebo informace o nich nejsou prezentovány vůbec (Tuchman, 2017). Následovali autorky, jež se zabývaly obrazem žen v médiích, přičemž pokud šlo u autory, ti obecně zaujímali „pesimističtější“ přístup k obrazu žen v médiích a k realizaci identity a práv žen. Na druhé straně někteří tvrdí, že nástup elektronických médií poskytl utlačovaným ženám důležitý nástroj pro boj s mužskou nadvládou.

Pojmenování člověka, resp. jeho označování jako ze své podstaty diskriminační. Problém je v tom, že vlivem kulturních zvyklostí daného společenství a individuálních hodnot jednotlivců, lidé často záměrně či neúmyslně používají neuctivé nebo nezdvořilé výrazy týkající se žen, a to zejména při jejich oslovování. Mnohé výrazy jsou sexistické, urážlivé anebo diskriminační.

3 Způsoby komunikace v sociálních sítích

3.1 Způsoby komunikace na sociálních sítích

Na sociálních sítích se objevuje několik způsobů komunikace mezi lidmi. Nejčastěji se lidé uchylují ke dvěma způsobům komunikace: 1) komentují pod stejným příspěvkem ve stejném nebo podobném čase; 2) komentují pod příspěvkem, který byl vložen před nějakou dobou. Způsob, jakým lidé komunikují (tzv. chatují), má velký vliv na to, jak vyjadřují své myšlenky a názory nebo jak na sebe vzájemně útočí. Existují v zásadě dvě situace: 1) lidé komentují žhavá témata ve stejnou dobu nebo přibližně ve stejnou dobu, 2) lidé reagují na komentáře jiných lidí pod příspěvky vloženými v nedávné době nebo dokonce před delší dobou.)

Používání diskriminačních výrazů je velmi běžné, lidé je využívají během vzájemných sporů. Uživatelé sociálních sítí tyto výrazy používají ke komentování příspěvku nebo zprávy, případně je zařazují do svého vlastního příspěvku. Urážky žen mohou být v těchto situacích velmi časté. Veřejná povaha online chatování také usnadňuje vznik přímých konfliktů v důsledku protichůdných názorů diskutujících. V důsledku toho lze urážlivé přezdívky snadno použít jako nástroj k útokům na ostatní. Lidé různých názorů mohou příspěvky komentovat či dále sdílet (retweetovat), tím se šíří jeho dosah a zvyšuje počet lidí, kteří jej vidí a mohou se k němu i vyjádřit. Kvůli tomu, že je komunikace na sociálních sítích veřejná, snadno dochází k názorovým střetům, jež jsou plné urážek.

Na internetu je běžné, že autoři příspěvků nebo článků používají taková slova přímo v názvu nebo těle těchto textů, což vede ke konfliktům a hádkám. Například v Číně se na sociálních sítích objevila řada příspěvků nebo novinových článků, které urážely ženy řidičky, tudíž se označení „žena řidička“ zarylo v myslích uživatelů jako něco hanlivého.

Vliv sociálních sítí je natolik silný, že pokud je většina lidí podprahově ovlivněna určitými informacemi a kolektivně se shodne na používání nějakého pojmu, spojí si ho s negativními konotacemi a později je velmi obtížné tento pojem destigmatizovat.

Sociální sítě jsou pravděpodobně jedním z nejčastějších míst, kde dochází ke konfliktům mezi muži a ženami, přičemž autoři příspěvků a komentářů mohou jednoduše zdůraznit, že se jedná o ženu. To postupně vede k představě, že kdykoli je ve zprávě zmíněna žena,

muselo se stát něco špatného, čehož je viníkem právě žena. Postupem času se v lidech utvrzuje představa, že zprávy související s ženami značí něco špatného.

Naproti tomu označování mužů si zachovalo svůj obecný, univerzální charakter. Všichni ho přirozeně používáme na sociálních sítích, abychom vyjádřili primární funkci normálního oslovení muže. V mnoha internetových zprávách o mužích, kteří způsobili něco špatného, referuje především v trpné rodu, tedy neurčitě, například se nepíše „zavinil“, ale „bylo zavinění“, tj. někým jiným. Jedná se pouze o jazykový úzus, nebo za tím stojí snaha zastříť skutečnost, že za něčím negativním stojí muž?

4 Výrazy označující ženy v češtině a v čínštině

„Jazyk je systém sloužící především jako základní prostředek lidské komunikace [...] jazyk je [...] v mozku uložený systém jednotek, pravidel, modelů a konvenčních kolektivních norem k tvorbě promluv.“ (Čermák, 2022, s. 13).

Komunikace je podle Čermáka přenos informací mezi minimálně dvěma lidmi, a to prostřednictvím určitého signálního systému znaků, zvláště pak systému jazykového (Čermák, 2001).

Rozvoj internetu změnil tradiční způsob komunikace. Od starého modelu *jeden člověk mluví s jedním*, k modelu *jeden mluví s více* (s lidmi, kteří vidí, co zveřejňují) nebo *jeden mluví s veřejností*. V takovém případě může projev jedné osoby vidět více lidí, dokonce i ti, kteří nejsou do komunikace vůbec zapojeni. Komunikace v prostředí internetu nabízí možnosti, které tradiční komunikace postrádá. Díky univerzální povaze internetu mohou být jednotliví aktéři komunikace z různých kulturních prostředí, což jim umožňuje šířit své vlastní myšlenky hluboko za hranice své kultury a zároveň myšlenky jiných pasivně přijímat.

Jazyk je nástrojem mezilidské komunikace, která díky globalizaci nezná hranice, kdy se lidé z různých koutů světa mohou dorozumívat v několika nejrozšířenějších jazycích, jako je angličtina a němčina. Jazyk je zároveň nositelem sdělení a významu, který chce odesílatel sdělení sdělit.

Hlavním úkolem komunikativní funkce jazyka je být prostředkem dorozumívání, tj. jako nástroj (prostředek) výměny myšlenek. Někteří nerodilí mluvčí však nemusí být schopni pochopit hlubší význam komunikátu. V mnoha případech nemusí být urážlivá slova o ženách chápána jako pejorativa, pokud dotyčná osoba významu takových slov nerozumí. Jazyk je univerzální dorozumivací prostředek celospolečenské povahy, nástroj myšlení a prostředek sloužící k uchování lidských zkušeností a rozvíjení národních kulturních tradic. Má systémový a znakový charakter. Jazyk nelze oddělit od jeho kulturního a sociálního kontextu.

V různých jazycích se setkáváme s různými formami diskriminace žen, a to zejména na základě jejich odlišného pohlaví. Urážky žen jsou realizovány formou hanlivých,

zesměšňujících a sarkastických označení pro ženy. V porovnání s muži jsou výrazy pro ženy v čínštině i češtině víceméně hanlivé.

Vzhledem k dominanci maskulina se v čínském i českém jazyce často projevuje tendence „brát muže jako ontologii a ženy jako varianty“ a chovat se k ženám jako k podřízeným mužům.

Čínština i čeština jsou nejen genderově diskriminační vůči všem ženám obecně, ale jsou v nich také hojně agregovány urážky vůči ženám. Přestože čínština a čeština patří do různých jazykových rodin a jejich uživatelé patří k různým národnostem a jsou od geograficky i kulturně vzdáleni, mozky uživatelů těchto jazyků prošly stejným evolučním vývojem.

Podíváme-li se na stigmatizaci žen v rámci českého a čínského jazyka, nalezneme tři podobné aspekty: obecné označování žen, individuální označování žen a metaforické označování žen, což naznačuje, že sexismus není v jazykové formě nezávislý. Mezi těmito dvěma jazyky však existují rozdíly ve vyjadřování, což dále ilustruje rozdíly v poznání různých etnických skupin.

Jazyk odráží hodnoty a způsob myšlení společnosti, takže skutečnost, že sociální postavení žen je nízké, se odráží v jejich ponižování. Sociální prostředí a kulturní vlivy mohou být příčinou genderové diskriminace, stejně tak může hrát roli nižší ekonomické postavení žen.

Jakmile jsou některá slova významově svázána s určitým stereotypem a uživatelé jazyka si na něj zvyknou, trvá velmi dlouho než se negativních asociací spojených s těmito slovy zbavíme. S rozvojem a pokrokem společnosti jsou některé urážky žen na ústupu.

4.1 Označování žen v češtině

V češtině lze pohlaví odlišit pomocí přípon (přechylování) či lexikálně (jiné slovo). pohlaví mluvčích. V případě příjmení lze pohlaví zjistit většinou dle přípony. V tomto případě má čeština oproti jiným jazykům (např. čínštině, angličtině) výhodu. Dle Eisnera se takto dělí jazyky na jazyky zcela bezpohlavní (např. angličtina), jazyky s malou mírou pohlavnosti (např. němčina), jazyky se značnou dávkou pohlavnosti (románské jazyky) a jazyky důsledně pohlavní, mezi něž patří slovanské jazyky včetně češtiny. Eisner považuje češtinu za „erotický jazyk“ (Valdrová, 1999, s. 105.)

V češtině existují tři způsoby označování žen: a) přechylování, b) tvorba zcela odlišných rodových protikladů (např. tatínek – maminka, dědeček – babička), c) použití označení typických pro ženy.

4.1.1 Přechylování mužských jmen

„*Přechylování, tvoření podstatných jmen označujících ženské bytosti od příslušných jmen mužského rodu.*“ (Kolektiv pracovníků Lingea, 2011, s. 643).

Přechylování můžeme chápat jako tvoření výrazů ženského rodu od výrazů rodu mužského, existují také výjimečné případy tvoření mužského rodu jmen od ženského rodu, např. vdova – vdovec, modelka – model (Ústav pro jazyk český, 2008–2021).

Podle Šmausové může mít přechylování z genderového hlediska špatný vliv na rozdělení moci mezi muži a ženami ve společenských vztazích. Obecně ve společnosti převládá pocit, že mužský princip je nadřazen principu ženskému, protože velká část českých ženských apelativ vznikla přeměnou z apelativ mužských. Základem jsou apelativa mužského rodu, k nimž přidáváme přípony nebo je mírně obměňujeme, abychom získali odpovídající apelativa ženského rodu. Většina slov ženského rodu je odvozena od slov mužského rodu. Lidé proto nepřikládají ženským a mužským slovům stejnou důležitost a úctu. Zejména u ženských příjmení jasně vidíme, že příjmení většiny českých žen se tvoří přidáním koncovky *-ova* ke jménu jejich otce nebo manžela (Šmausová, 2002, s. 18). Avšak můžeme přechylování chápat jinak, přestože maskulinum a femininum označují pohlaví osoby, ta označování se tvoří na základě jen činnosti, vlastnosti profese anebo titulu, např. učitelka znamená žena, která učí; studentka, je žena, která studuje, nikoliv učitel nebo student ženského rodu. V tomto případě se tato označování neboli pojmenování ukazují jen přidání příznaku *feminina* (Adámková, 2004, s. 14).

Tvoření výrazů pomocí přechylovaných přípon čili přechylování je ve flektivním jazyce jako čeština velmi přirozené. Podle Ústavu pro jazyk český existují v češtině různé skupiny základních přechylovaných přípon včetně jejich rozšířených variant: *-ka (-nka, -ovka)*, *-ice (-nice)*, *-yně (-kyně)*, *-ová, -na (-evna, -ovna, -ena, -ezna)*, *-anda* (Ústav pro jazyk český, ©2008–2021). Pro češtinu jako flektivní jazyk je tento slovotvorný proces zcela přirozený, protože různé gramatické významy slov v češtině vyjadřujeme pomocí koncovek.

Přechylují se povětšinou názvy osob jako nositelů role profesní, jména obyvatelská a další. V češtině se většinou mění jména mužského rodu na jména ženského rodu. Existují

i lexikální dvojice typu otec-matka, bratr-sestra, u nichž k přechylování nedochází, protože se jedná o přirozeně rodové protiklady.

Podle frekvence se používají hlavně přípony: (Doležalová, 2009, s. 32–33)

- -ka /-nka /-enka
- -kyně/-yně
- -ice
- -ová
- -ov/-ovna
- -ovka.

Přípona *-ka* bývá

- po souhláskách zadopatrových a po r (druh – družka, vnuk – vnučka, doktor – doktorka)
- po zubnicích (soused – sousedka, atlet – atletka)
- také nahrazuje mužskou příponu *-e/c* v tvoření od přičestí trpných (milanka, snoubenka)
- dále u jmen podle původu: (cizinec – cizinka, Němka, Japonka)
- nebo pravidla přistupuje k jiným mužským příponám. Pokud jsou mužská jména zakončena na např. *-tel*, *-č*, *-ař* (*-ář*), *-an*, *-ák*, zpravidla se k nim připojuje přípona *-ka* (učitelka,

posluchačka, lékařka, herečka, malířka, křesťanka) (Šafratová, 2010, s. 23; Čechová, 2011, s. 115)

Přípona *-yně* bývá

- také po souhláskách zadopatrových a po *r* (bohyně, podruhyně, tchyně, kolegyně, ministryně, hospodyně)

Přípona *-kyně* je rozšířená podoba přípony *-yně*, používá se

- po mužské příponě *-e/k*, *-e/c* a *-c/e* (svědek – svědkyně, jezdec – jezdyně, soudce – soudkyně).
- také u jmen s končením *-a* (předseda – předkyně, vévodkyně)

(Čechová, 2011, s. 114)

Přípona *-ic(e)* se pravidelně připíná k mužským jménům zakončeným

- na *-(n)ík* (bojovník – bojovnice, číšník – číšnice, dlužník – dlužnice)
- zřídka zaměřuje na *-e/c* (světec – světice)

(Havránek; Jedlička, 2002, s. 53, Čechová, 2011, s. 114)

Slovotvorný formant *-ová* se užívá

- jako typ „radová“ u některých mužských jmen (krejčí – krejčová) – zaměstnaní ženy
- při přechylování příjmení

„V ženských jménech má nejčastěji složenou podobu *-ová*. Tou se odedávna tvoří jména žen k názvům mužů značícím jejich povolání.“ (Oberpfalcer, 1933) Dříve se k povolání manžela přidávala přípona, aby se z něj stalo u vdaných žen její příjmení, např. (paní) doktorová, prezidentová, učitelová (Čechová, 2011, s. 114).

Kromě tvoření ženských protějšek s pomocí přípon můžeme tvořit také prostým přechodem jména od mužského k ženskému skloňovacímu vzoru: *kmotr – kmotra*, *magistr – magistra*, *blondýn – blondýna*, *vrátný – vrátná*, *hostinský – hostinská* (Internetová jazyková příručka, 2023).

Česká ženská příjmení vzhledem ke své přechýlenosti, odvozenosti od příjmení mužských, ženskost vlastně signalizují, a tím ženu zviditelňují. To je specifický rys, který se v češtině projevuje velmi výrazně ve srovnání s jinými jazyky. (Čmejrková, 2002). Jednou z vlastností češtiny je, že z běžných vět lze určit pohlaví mluvčího nebo partnera rozhovoru. V českém

jazyce lze dle tvaru příjmení určit pohlaví jeho nositele, až tedy na výjimky, které mají pro obě pohlaví stejný tvar, např. Kočí, Filipi, Martinů atp. Z jazykového hlediska je skutečnost, že ženská příjmení obvykle končí příponou *-ová*, pro cizince učící se česky velice výhodná, protože, protože podle jména snadno určí pohlaví osoby, aniž by došlo k nepochopení konverzace. Odvrácenou stranou této skutečnosti je, že je tak vyjádřena podřízenost ženy muži. Stejně jako v Číně přebírá velká část novorozenců příjmení svého otce (pouze u některých je ponecháno příjmení po matce), tak i v České republice je tradicí, že dívka po narození přebírá příjmení svého otce a po svatbě si ho mění za příjmení svého manžela. Ženské příjmení vychází z mužského příjmení a samostatně neexistuje. Z toho důvodu autorka v knize *Český překlad II* uvádí, že přestože přechylování příjmení zviditelňuje pohlaví, přípona *-ová* značně pozměňuje jméno, ale dokonce označuje příslušnost k muži, což je pro mnohé cizinky nepřijatelné (Valdrová, 1995, s. 370).

Existují i případy opačného přechylování, kdy se ženská jména přechylují v mužská, například: vdova–vdovec, modelka–model (Internetová jazyková příručka, 2023).

Pavel Eisner (1946, s. 366–388) ve své publikaci *Chrám i tvrz* uvádí, že „v evropských jazycích je odedávna nastolena nadvládá muže nad ženou.“ Otázkou je, zda je tedy na místě považovat přechylování za ponížení žen, nebo ne. Feministicky orientovaná lingvistika upozorňuje, že se do jazyka vepsal patriarchální model, v němž jsou ženy oproti mužům upozaděny (Čmejková 1995). Jak jsem uvedla výše, Eisner považuje češtinu za „erotický jazyk“. Zdá se, že písmeno *a* nabývá erotického nádechu tzv. „erotizující – *a*“ – ale v závislosti na situaci může být také „koncovkou nadávky“, např. *necuda*, *šmajda*, *cuchta* (Eisner, 1946, s. 366–388). Ve slově *děda*, na rozdíl od varianty *dědeček*, Eisner zřejmě vidí, jako by původní varianta byla bytostí, která byla kdysi mužská, ale nyní se stala „odmužštělou a bezmocnou“. Zdá se, že změnou koncovky na *-a* slovo vyjadřující mužství okamžitě ztratí svou mužnost a stane se „ženským“. Nelze říci, zda to tak vnímají všichni, ale je prokazatelné, že ženská koncovka *-a* má „přirozeně špatný význam“. Eisner žertem označuje používání přípony *-ová* v ženských příjmeních za „tyrání mužské nadvlády“. „Zakončení – *i* tzv. *i-ového participia ve větách se společným podmětem shledává rovněž diskriminačním: po případné autohavárii státní návštěvy by české noviny musely napsat „její Veličenstvo královna anglická a císařovna indická a řidič Pepa Žandourek vypadli z vozu“ (Valdrová, 2003, s. 279) V tomto případě jako by z věty zmizel ženský rod a ani vznešená anglická královna není v češtině důležitější než mužský rod řidiče. Jak je vidět na tomto poněkud extrémním příkladě, nejenže je ženský rod v české větě skryt, ale*

ve většině případů má koncovka *-a*, která zastupuje ženský rod, navíc negativní, pejorativní nádech. To se nápadně shoduje se situací v čínštině (Valdrová, 2003, s. 279).

4.1.2 Použití jmen zvířat označujících samice:

kráva – hloupá žena;

koza – v pl. ženská prsa (zhruběle); hloupá žena (zhruběle);

kočka – pěkná dívka (hovorově, expresivně);

slepice – jednoduchá, prostoduchá žena (expr. hanl.).

4.1.3 Specifické urážlivé výrazy o ženách

Výrazy tykající se vzhledu (prsa):

velká prsa: *kozatka, kozatice, prsatice* – žena, dívka s velkým, objemným poprsím (velkými kozami).

výrazy zhruběle, expresivně používané pro označení ženských prsou: *cecky, dudy, kozičky, kozy, melouny, plastáky, vemená* (Dietalová, 2013, s. 23)

Prsa jsou sekundárními pohlavními znaky, které odlišují ženy od mužů. Během pubertálního vývoje se ženám začínou vlivem estrogenu vytvářet prsa. Objektivizace prsou a označování žen přezdívkou motivovanou velikostí prsou je vlastně mužským pohledem na tělo ženy. Stejně tak používání zvláštních, specifických výrazů pro ženská prsa, které rovněž vyjadřují mužský pohled na ženské sekundární pohlavní znaky. Tyto typy označení vytváří dojem, jako by jediným rysem ženského vzhledu byla prsa a ostatní aspekty ženství nebyly důležité. Jedná se velmi neuctivé výrazy.

Výrazy urážející věk:

bába – nepříjemná, zlá žena; zbabělý, ustrašený člověk; stará žena.

Věková diskriminace starších žen: *fosílie/zkamenělina; kraksna* (v obecné češtině starý, opotřebovaný stroj); *rašple* (neatraktivní stará žena); *škatule* neboli nehezká starší žena (Dietalová, 2013, s. 13).

V českých přísloviích existuje: *Kam d'abel nemůže, tam babu pošle; S babou i čert prohrál; Kde baba, tu netřeba čerta.* (Ryabina 2018:70)

Věková diskriminace existuje i v češtině s těmito tituly pro starší ženy:

Fosílie/zkamenělina

Kraksna – starý opotřebovaný stroj (hanlivě)

Rašple – neatraktivní stará žena (hanlivě)

Škatule – obvykle nehezká starší žena (expresivně, hanlivě) (Dietalová, 2013, s. 23)

Výrazy označující promiskuitu:

běhna – prostitutka (hovorově, expresivně, hanlivě); promiskuitní žena (hovorově, expresivně, hanlivě).

coura, čúza – prostitutka (hovorově, expresivně, hanlivě); promiskuitní nebo jinak nepořádná žena (hovorově, expresivně, hanlivě).

Čubka (vulgárně) – promiskuitní žena.

dávačka, děvka (hanlivě, zhruběle) – prostitutka, promiskuitní žena.

flundra, fuchtle (hovorově, expresivně, hanlivě) – prostitutka; žena běhající za muži, usilující o ně.

rajda – nadávka užívaná pro ženu volnějších mravů, která se nechce vázat a nemá vážné vztahy, často střídá partnery, popřípadě se potuluje po ulicích, může také nabízet sexuální služby nebo nějaké výhody za úplatu. Na rozdíl od mnoha jiných žen bývá ve vztazích s druhým pohlavím úspěšná, což vyvolává značnou nelibost u ostatních příslušnic ženského pohlaví.

rozhod'nožka – dívka či žena, která spí s kdekým.

kurva (vulgárně) – prostitutka, nevěstka.

šlapka (hovorově) – prostitutka, prodejná žena.

štětka (pejorativně) – prostitutka (Dietalová, s. 2013).

Výrazy používané pro označení ženských pohlavních orgánů:

bobr (obecná čeština) – ochlupení ženského ohanbí.

kunda, frnda (hovorově) – ženské zevní pohlavní orgány, ohanbí.

piča/piča (vulgárně) – vnější pohlavní orgány ženy neboli vulva; nadávka pro ženu, případně muže

pipina (dětsky) – vulva, vnější ženský pohlavní orgán.

prcka, prcina (zdrobněle, expresivně, dětsky) – vulva, odvozené od slova *prcat*.

Pohlavní orgány, které lze také označit jako reprodukční, jsou prvními pohlavními znaky jedince. Ženy mají vaječníky, vejcovody, dělohu, pochvu a vulvu. Mluvit o ženských pohlavních orgánech je neuctivé (Dietalová 2013, s. 22).

Výrazy označující hloupost: (hloupý názor, hloupou věc atd.):

blbina, blbost, hovadina, kravina, pičovina/pičovina, sračka.

Je zajímavé, že všechna slova, která se v této kategorii používají k označení hlouposti, jsou ženského rodu. Jak jsem se zmínila na začátku tohoto odstavce, *-a* se zdá být koncovkou nadávky obecně a mnoho nadávek nebo urážek končí na *-a* nebo na jiné hlásky typické pro ženský rod (např. *-t, -e*)

4.2 Označování žen v čínštině

Pokud jde o vyjádření pohlaví v čínštině, lze konstatovat, že čínština je relativně neutrální jazyk bez „gramatického rodu“. Jinými slovy, v čínštině neexistují podstatná jména ženského, mužského ani středního rodu, stejně tak se rody nerozlišují u přídavných jmen, sloves a příslovcí.

Rozdíly mezi pohlavími se v čínštině vyjadřují především termíny „pohlaví“ a „sociální pohlaví“. Fyziologické pohlaví odráží vrozené biologické rozdíly. Čínská osobní zájmena pro třetí osobu jsou *他 (on)* a *她 (ona)*. *他 (on)* obvykle označuje muže (případně se používá tehdy, není-li uveden žádný údaj o pohlaví), zatímco *她 (ona)* obvykle označuje ženu a obě slova se v mluvených projevech vyslovují stejně (on 他, ona 她, ono 它: [tā]), přičemž se často rozlišují pouze v psaných projevech. V čínštině označuje slovo "ona 她" jinou ženu než sebe a druhou. zatímco "on 他" se používá v mnohem širším významu, kromě samotného "on 他". Stejně jako v češtině, obvykle používáme v čínštině "on 他", pokud není rod jasný nebo pokud není třeba rozlišovat. Obecně platí, že i když je žen více než mužů, je stále zvykem používat *他们] oni [tā men]* místo zájmena *她们] ony [tā men]*, Na druhou stranu gender vychází z biologického pohlaví a postupně se vyvíjí v rámci sociálních a kulturních konstruktů, které odrážejí skupinové charakteristiky a chování různých pohlaví nebo názory lidí na různé skupiny pohlaví. Když se v čínštině mluví o velvyslankyni nebo soudkyni, je zvykem o ní mluvit jako o *女大使 (velvyslankyni)* nebo *女法官 (soudkyni)*, ačkoliv pohlaví

nemusí být nezbytnou informací. To je částečně odrazem skutečnosti, že profese velvyslanců a soudců tradičně vykonávají muži.

Podobně jako v češtině lze označování žen v čínštině také rozdělit zhruba do tří kategorií: a) používání stejného označování jako pro muže; b) vytvoření označování žen s pomocí předponového znaku 女, který znamená „žena“. Jinými slovy přidáváme ke slovu ženský znak na základě názvu povolání, nebo c) speciální označování pro ženy.

4.2.1 Pomocí předponového znaku 女 (žena)

Čínština je syntetický jazyk, tudíž v něm neskloňuje ani nečasuje. Pohlaví není z komunikace patrné. Zájmena osobní ve 3. osobě singuláru jsou z hlediska fonetiky úplně stejná, rozdíl je zřejmý jen v pravopisu, tj. 他(tá)/她(tá) – on/ona. Na rozdíl od češtiny používá čínština pro označování žen předponu 女 (žena), např. 女老师–učitelka, 女司机–ředitelka. Běžné označení pro povolání se používá pro muže, který je vykonává, případně pro povolání jako takové.

Vzhledem ke specifčnosti označování žen mají odborná označování začínající ženskými znaky určitý zvláštní význam. Ve spojení s nesprávným nebo úmyslným používáním těchto výrazů na internetu jsou nějaká tato slova, která se týkají žen, diskriminační. Toto je forma stigmatu.

4.2.2 Specifické urážlivé výrazy o ženách

A. 媛 [yuán]

Původně označuje ženu s dobrou postavou a dobrým mravním charakterem. Od toho znaku je utvořeno slovo 名媛 [míng yuàn], jež má podle *Xinhua Dictionary*⁵ dva základní významy: a) *slavná krásná žena*; b) *žena, která pochází ze slavné rodiny*. Toto označení pro ženy se stalo populárním ve 30. letech 20. století a obecně označovalo ženy, které pocházejí ze slavných rodin, jsou chytré, krásné, kultivované a často se pohybují ve vyšší společnosti.

V současné době slovo 名媛 [míng yuàn] už má jiný význam. Krásné, bohaté ženě může také říct 名媛 [míng yuàn]. Některé tyto ženy se rády chlubí, nejčastěji na internetu, svými módními doplňky luxusních značek, hodinkami, luxusními domy či auty. Dnešní 名媛 [míng

⁵ Je slovník čínského jazyka vydaný nakladatelstvím Commercial Press. Jedná se o nejprodávanější čínský slovník a celosvětově nejoblíbenější referenční dílo.

yuàn] je rovněž poněkud ironickým označením, protože existuje skupina žen, které nejsou bohaté, ale i přesto se na internetu stylizují do role boháčů, kteří žijí v luxusu. Některé z nich dokonce zacházejí do extrému až do té míry, že utrácí veškeré své peníze za to, aby si luxusní zboží mohly koupit a pochlubit se jím před ostatními ve virtuálním světě. Aby ale potřebné peníze získaly, udělají pro to leccos, například prodávají své „své tělo“ nebo utrácejí peníze, které jin nepatří, nejčastěji svých rodičů. Udržují tak své fanoušky na sociálních sítích v iluzi, že jsou bohaté. Z tohoto důvodu má toto označení na čínských sociálních sítích spíše negativní a hanlivé konotace. Dle stereotypních představ jsou ženy těmi, které jsou více „ješitné“, „bez mozku“, častěji „se ukazují“ na sociálních sítích a jsou více ovládaný konzumentem. V knize *The Gender of Modernity* autorka Rita Felski uvádí, že na přelomu 19. století začal být ženský konzumní styl života „démonizován“ a ženy byly vykreslovány jako „iracionální“ spotřebitelky, které slepě následují trendy (Felski, 1995).

Za konstrukcí tohoto obrazu stojí mužská úzkost z nárůstu konzumní síly žen a také tajný obdiv k „misogynii“. Ženská spotřeba je více „povrchní“ a více „neplánovaná“. Přestože existuje mnoho studií prokazujících, že mezi muži a ženami není v konzumním „vymývání mozků“ žádný rozdíl, pevně zakořeněné předsudky stále přetrvávají.

Z označení 名媛 [míng yuàn] pak vycházejí další slova, obsahující znak 媛 [yuàn].

佛媛 [fó yuàn] označuje ženy, které se krásně, někdy ale i nepřiliš vhodně oblékají a chodí do chrámů uctívat Buddhu nebo pijí čaj (jako gesto obdivu k němu) a praktikují kaligrafii. Některé z nich pod záminkou uctívání Buddhy prodávají nejrůznější produkty, které se k němu váží. Někteří lidé tak začali na internetu tyto ženy obviňovat z toho, že poskvrnily chrámy a buddhismus. Postupně se pak ve své kritice zaměřili na jakékoliv ženy, které na internetu sdílely své fotografie související s chrámy a buddhismem. Slovo 佛媛 [fó yuàn] tudíž bylo vytvořeno proto, aby uráželo všechny ženy bez ohledu na to, zda Buddhu uctívají nebo jeho věhlas pouze zneužívají.

Nicméně kromě 佛媛 [fó yuàn] existují také muži, kteří ukazují své svaly v chrámu a fotí se u toho. Proč jsou tedy pouze jen ženy zesměšňovány? Ženy na tuto nespravedlnost reagovaly tím, že vymyslely analogicky hanlivé označení pro muže: 佛少 [fó shào]. Je přirozené, že se najdou lidé, kteří se v chrámu chovají špatně, nicméně médií je akcentováno pohlaví takového člověka jen tehdy, pokud jde o ženu, na sociálních sítích je pak tato žena častována hrubými urážkami.

Kromě 佛媛 [fó yuàn] se lidé zaměřují i na skupinu žen, které sdílely fotografie během svého pobytu v nemocnici. Přestože mají na sobě nemocniční oblečení pro pacienty, mnohé z nich v nemocnici také nosí make-up, aby zamaskovaly projevy svého onemocnění. Někteří lidé začali tvrdit, že tyto ženy nebyly nemocné a že chtěly získat pouze pozornost, nalíčily se a v nemocnici se fotily v nejrůznějších pózách. Pro tento typ žen se zažilo označení 病媛 [bìng yuàn] – nemocná slečna. Některé ženy chtěly dokázat, že bely skutečné nemocní tím, že na internetu zveřejnily své lékařské zprávy, uváděly, že make-up používaly proto, že nechtěly vypadat slabé a nemocné. Toto vysvětlení ale lidi už moc nezajímalo.

Existuje mnohem více slov ve formátu XX 媛 [yuàn], všechna z nich kvůli chování některých žen v určitých situacích stigmatizují všechny ženy v podobných situacích bez rozdílu. Výraz 媛 [yuàn], který měl dříve vznešený význam, se tak postupně stal výrazem urážlivým a negativním.

B. 女博士 – doktorka

Pojem „doktorka“ označuje ženu s vysokým akademickým vzděláním, která získala doktorát. Obecně se jedná o ženy starší, s vysokou úrovní znalostí. Většina mužů na internetu zastává k doktorkám diskriminační postoj, neuznávají jejich vysoké vzdělání a myslí si, že ženy s vysokým vzděláním nejsou vhodné jako manželky, protože dlouho studují. nehodí. Průměrný věk Číňanek, které získají doktorát, je 28, tudíž nejsou už považovány za mladé.

V prostředí čínských středních škol převládá stereotyp, že pokud jsou dívky na prvním stupni studia chytřejší než chlapci, ve vyšších ročnících je chlapci svými znalostmi a dovednostmi předčí. Ve společnosti je pak zažitý stereotyp, že dívky jsou vhodné ke studiu pouze některých, „lehkých“ předmětů, např. čínštiny, angličtiny, politologie, zatímco předměty „náročnější“, jako matematika, fyzika, chemie a atd., jsou výsadou chlapců. Faktem ovšem je, že mnoho chudých rodin nepodporuje dívky ve studiu, ty tak po absolvování prvního stupně střední školy, v lepším případě střední školy celé musí se studiem přestat a odejdou pracovat. V tomto ohledu musí dívky studující doktorát překonávat složité ekonomicko-sociální překážky. Jejich úsilí se však ve společnosti nesetkává s uznáním. Když pak zestárnou a nemají přítele či manžela, lidé se na ně dívají skrz prsty.

Kromě věkového faktoru existuje skrytý důvod, proč si lidé titul doktor nebo profesor s vyšším společenským statusem častěji spojují s muži. Podle Valdrové, která ve svém článku na základě dotazníků dostala tento výsledek, že „Čím vyšší bylo společenské a ekonomické hodnocení dané profese, tím vyšší bylo procento asociací s obrazem muže.“ (Valdřová 1999:106). Ženy jsou zesměšňovány nebo diskriminovány, když vstoupí do těchto "bývalých" mužských oblastí.

C. 女秘书 – sekretářka

V čínské společnosti je zakořeněný myšlenkový koncept propojení profese sekretářky se jakýmsi neoficiálními, nepsanými pravidly, většinou souvisejícími se sexuálními požadavky kladenými na zaměstnankyně nebo podřízené, jejichž splnění je spojeno s určitým pracovním benefitem či výhodou. Ve společnosti tak převládá představa, že všechny ženy, které dosáhnou v těchto pozicích úspěchu, musely výše zmíněné absolvovat.

„...na základě tradičních představ o rozdělení pohlavních rolí, v nichž žena vystupuje jako bytost pomáhající, vnímavá, vstřícná, a přitom neprůbojná, ochotná přistoupit na kompromis, a k tomu všemu „atraktivní“, tzn. vyzářující ženský šarm. Sekretářky a úřednice vaří kávu a obstarávají občerstvení...“ (Karten, 2006 s. 135).

Důvodem pro proč je povolání sekretářky zatíženo stigmatem. Je logické, že sekretářem/sekretářkou může být muž/žena mladšího i staršího věku. „...není vhodné zdůrazňovat např. spojení určitých profesí se ženami.“ (Hoffmannová, 1995) Někteří zaměstnavatelé se však obsazování těchto pozic chovají otevřeně diskriminačně, kdy se snaží přijmout pouze mladé a krásné ženy za účelem potěšit tím sebe i ostatní. V každém případě by tyto povinnosti měly spočívat na zaměstnavatelích a těch, kteří jsou u moci, ale realita je přesně opačná. Sekretářky budou spíše obviňovány ostatními. Tyto urážky jsou ale zbytečné, protože každý ví, že pravidla na pracovišti neurčují „ony“.

D. 女司机 – řidička

Tomu oboru původně dominovali muži, z toho důvodu ve společnosti panuje stereotypní představa, že je toto povolání určeno výhradně pro ně.

V dějinách Číny byla vždy většina řidičů muži. V dnešní době je běžné, že řidiči jsou převážně muži, a zatímco řidiček je stále velmi málo. Řidič/řidička sice není pozice, která vyžaduje vysoké vzdělání, ale její vykonavatel/vykonavatelka musí umět dobře řídit auto, dobře se orientovat v mapě nebo ovládat navigaci. Pokud je v této pozici žena, je zřejmé,

že musí častou opouštět domov, což je v rozporu se společenským územ, dle kterého by měly ženy zůstat hlavně v domácnosti. Jakmile se tedy někde objevila zpráva pojednávající o řidičce, slovo „žena – 女“ bylo vždy velmi zdůrazněno. Pokud například udělal chybu muž, nebylo to tolik zdůrazňováno, jako kdy ji udělala žena. V případě ženy je její pohlaví vždy zdůrazňováno, v případě muže spíše ignorováno.

Toto souvisí s dlouhodobými předsudky vůči ženám. V tradičním pojetí plní ženy roli manželky a matky, muž je pak ten, který se má ukazovat ve společnosti ve společnosti, Z toho důvodu je zažitá představa, že řízení auta není vhodnou činností pro ženy. Stigma „ženy řidičky“ je produktem „patriarchálního pohledu“ na dělbu práce ve společnosti, kdy ženy byly z výkonu tohoto povolání vyloučeny a muži si tak mohli dlouhodobě udržet absolutní nadvládu. Diskriminace a zesměšňování řidiček je na sociálních sítích běžné, a to nejen z důvodu dlouhodobě přetrvávajícího stereotypu, ale také kvůli používání tohoto silně stigmatizujícího termínu. Významnou roli v tomto hrají média. Když na sociálních sítích uvidíme zprávu o dopravní nehodě, jejíž účastníkem je žena, bude pozornost vždy upřena právě na ni a její pohlaví bude zdůrazňováno, a to bez ohledu na to, zda nehodu zavinila či nikoliv. Pokud je všaj účastníkem muž, ať už v pozici poškozeného či viníka, není to explicitně zmiňováno. Titulky zpráv jsou naspány tak, aby nebylo zřejmé, že účastníkem nehody byl muž. Tituly jsou většinou psány v pasivu, aby to vyznělo, že iniciátorem nehody je někdo neznámý, neurčitý. Tento nerovný přístup médií k informování o těchto událostech pouze posiluje míru diskriminace v celé společnosti.

E. 剩女 [shèng nǚ] – zbylá žena

剩女 [shèng nǚ] je hanlivý výraz pro starší svobodné ženy. Tento termín přirovnává neprovdané ženy ke zbytkům. Někteří lidé si myslí, že potenciální význam termínu pozůstalé ženy je ten, že bez ohledu na to, jak je žena úspěšná, bude po překročení určitého věku vhodného pro vdávání k ničemu a bude se na ni nahlížet s despektem. Odráží to i hodnotovou orientaci v současné společnosti. Mnoho lidí se stále domnívá, že osobní hodnota ženy souvisí s jejím rodinným stavem, což ukazuje na krajně nerovný přístup. Tato představa je médií podporována, tudíž mnoho lidí nabyde dojmu, že je tento druh diskriminace v pořádku.

F. 婊子/XX 婊 – (děvka – anglicky *bitch*)

V dávných dobách bylo toto slovo běžným označením pro prostitutku, nyní se hojně používá v neformální komunikaci k napomínání žen, které svádějí muže, nebo k jejich urážení. Další slova, která byla z tohoto slova odvozena, jsou také určena k urážkám žen nebo jejich

diskriminaci, např. 绿茶婊 [lǜ chá biǎo] – děvka jako zelený čaj. Toto označování obsahuje pohrdání, závist a nenávisť. Jedná se o populární slovo, hodně využívané v internetovém prostředí, které vzniklo teprve před několika lety. Původně označovalo mladou dívku, jejíž vzhled byl čistý a krásný, avšak ve skutečnosti žila luxusní život, upínala se k penězům, navenek působila jako „zranitelná“, ale přitom byla výbornou intrikánkou.

V roce 2015 jeden autor na Weibo nahrál vlastní komiks s názvem „Žena, na kterou nedají dopustit i jiné ženy“, později byl přejmenován na „Jak identifikovat 绿茶婊 [lǜ chá biǎo]“. Tyhle příspěvky označují 绿茶婊 [lǜ chá biǎo] jako dívku s krásným vzhledem, která ačkoliv působí tiše, něžně a nesoupeří se světem, je ve skutečnosti velmi ambiciózní a udělá cokoli, aby dosáhla svých cílů (Su & Jia, 2016).

G. 小姐 [xiǎo jiě] – slečna

Tento pojem původně označoval mladou ženu a má stejný význam jako „slečna“ v češtině. V období Čínské republiky (1912–1949) bylo slovo „slečna“ používáno domácím služebnictvem k oslovování dcery pána nebo mladé manželky z bohaté rodiny. Od založení nové Číny a až do konce „kulturní revoluce“ bylo používání výrazu „slečna“ tabu, protože v tradičním pojetí „slečna“ znamená rozmazlenou ženu, milující volný čas a nemající chuť k práci. které je synonymem pro „parazit“ a stalo se hanlivým výrazem, zmínka o „slečně“ je „smradlavá dáma buržoazie“. S nástupem do nové éry reforem a otevřením Číny světu se „slečna“ rychle stala celospolečensky akceptovaným označením pro mladé ženy. Ale později byla „slečna“ spojována se zvláštní profesí, která měla zřejmě nejednoznačný význam. V některých případech může vést k nedorozumění, když jsou mladé ženy oslovovány „slečno“. Od 90. let 20. století postupně k tomu původnímu významu přibyl další význam, označující ženu zabývající se sexuálními službami.

Protože je slovo „slečna“ spojeno se sexuálními pracovníci, původní význam je významem souvisejícím se sexem zcela překryt. „*Muži se na prostitutky dívají svrchu, ale potřebují prostitutky.*“ (Beauvoir, 1967). Slovo „prostitutka“ se tak nahradilo slovem „slečna“, aby jeho pejorativní význam zastřelo. Kvůli tomu ale slovo „slečna“ nabylo negativních konotací, a dnes je proto není možné chápat už příliš pozitivně.

Ale ve skutečnosti je tento výraz stále používán k oslovení mladých žen. Obecně platí, že pokud se používá jako čestné oslovení, přidává se k příjmení oslovované ženy, např. 黄小姐 – slečna Huang.

H. 白蓮花 [bái lián huā] – bílý lotos

Označení bílý lotos se nevztahuje pouze k lotosu, který se vynořuje z bahna, ale označuje se jím i navádějí někoho na internetu. Bílý lotos je symbolem předstírané vnější čistoty a skutečné vnitřní temnoty a prohnitosti. Dále jsou tímto pojmem označováni ti, kteří jsou příliš laskaví, neškodní, nevinní, prostí či záletní.

I. 妇女 [fù nǚ]

Význam slova „妇女 [fù nǚ]“ se dle *Xinhua Dictionary* vztahuje pouze na „dospělou ženu“ a nemá žádný jiný zvláštní význam. To znamená, že pokud je žena starší 18 let, patří do kategorie „妇女 [fù nǚ]“.

Co je špatného na slově 妇女 [fù nǚ]?

Slovo žena se používá jako obecný výraz pro dospělou ženu. Nejedná se pouze o vdané ženy, dle právního výkladu jsou ženy starší 14 let označovány jako ženy a chlapci a dívky do 14 let jsou nazývány dětmi. Znak 女 znamená ženu. Znak 妇 označuje vdané ženy, takže 妇女 obecně označuje vdané ženy. Je ale vhodné takto agresivně označovat všechny vdané ženy? Proč se pro překlad *Mezinárodního dne žen* zvolilo slovo „妇女“ namísto „女人“ nebo „女性“? Slovo „妇女“ není dobré. Všechna tři slova souvisejí s pojmenováním ženy, ale každé má jiný význam. V běžném vnímání 妇女 označuje většinou vdanou a plodnou ženu, zatímco 女人 je běžný, neutrální výraz a 女性 femininum je formálnější a používá se často jako termín, protože slovo „妇“ je často negativně vnímáno. Slovo 妇女 není nezávislé, když se použije, tak vždy ve spojení s manželem či dítětem. Slovo má význam jak „podřízený, slabý a ignorantský“.

V případě „妇“ se jedná se zjednodušený znak, který se dříve psal jako „女帚“ (čili žena + koště)⁶, tedy ta, která uklízí doma koštětem, je „妇“. Tím je zdůrazněno, že 妇 jsou zodpovědné za úklid domu a domácí práce (Xing, 2011). Během dlouhé jazykové evoluce se k znaku „妇“ začalo vázat mnoho nevyslovitelných hanlivých významů, které slovník neobsahuje. Každý si je dobře vědom významu tohoto slova. K tomu dochází, tehdy, pokud existuje rozpor mezi oficiální slovníkovou definicí a tím, co si lidé myslí. Slova nebo slovní spojení, která byla neutrální, se stávají slovy se špatnými konotacemi.

⁶ Tento znak pro „婦 žena“ se píše v tradiční čínštině.

J. 三八/八婆 [sān bā / bā pó]

八婆 je autentický hongkongský idiom nebo dialekt Chaozhou⁷, používá se k označení žen, které jsou zvědavé, lehkomyšlné a neslušné. Je to velmi hanlivé a vulgární slovo.

三八 znamená ty ženy, které neumí myslet seriózně nebo nedodržují etiketu a morální normy v oblasti jazyka a chování.

三八 doslovně – *tři osm*, tato čísla souvisejí se svátkem Dnem žen, který je 8. 3. Z důvodu hanlivého významu *tři osm* nechce většina žen v Číně slavit svátek žen, proto podnikatelé vymysleli pro tento svátek nové názvy: Den Bohyň, Den královen, případně Den princezen. Taková změna postupně zhoršuje situaci. Lidé čím dále, tím méně používají původní název toho svátku. Stejně tak ženy čím dále nenávidí slova 三八/妇女.

K. 坦克 [tǎn kè] – tank

Používá se k označení žen, které nejsou štíhlé, nýbrž tlusté, a jejich kypré tvary neodpovídají mužským estetickým představám o ideální ženě „*Mohutná, silná postava se u ženy může hodnotit záporně (s tím se setkáváme především v češtině: být ženská jako grenadýr...) ... protikladem mohutnosti není štíhlost a křehkost nebo malá postava, ale otylost, neforemnost, těžkopádnost, nejčastěji se tyto frazémy stávají charakteristikou zápornou.*“ (Kedron 2014, s. 56). Čínská společnost má příliš přísné požadavky na ženský vzhled, kvůli mužskému pojetí (*man gaze*) esteticky je v Číně velmi rozšířen požadavek na ženské tělo, pod nějž žena musí být bílá, štíhlá, vypadat mladě, a hlavně musí být krásná. Na tuto „estetiku“ klade důraz mnoho mužů, ale i žen. „Být bílá“ v tomto případě znamená mít světlou kůži a perfektní tvář. Požadavek na štíhlost se týká hmotnosti ženy. V souvislosti s tímto bylo na ulici osloveno několik náhodných mužů. Ti se vesměs shodli na tom, že ideální váha ženy by neměla překročit 50 kg, a to bez ohledu na její výšku. Většina mužů v Číně považuje ženy, které jsou těžší než 50 kg, za tlusté. I když žena cvičí, posiluje a vypadá zdravě, váží-li více než 50 kg, nesplňuje „mužské standardy“. V Číně je dále důležité vypadat mladě, což ženy může stresovat. Když žena překročí věk 25 let, není už považována za mladou, vyšší věk pak znamená stárnutí, vrásky a opovržení v soukromém životě i v práci.

Proto pokud je dívka nebo žena mohutná (váží více než 50 kg), muži jí říkají „tank“, což odkazuje k velkému obrněnému vozidlu. Tímto způsobem ženu urážejí.

⁷ Původ těch slov není jasný. Vyskytovala se nejprve v jižní Číně a v současné době už se používají i ve východní Číně.

L. 大妈/大姐 [dà mā/ dà jiě]

Co se týče mužských a ženských přezdivek v Číně, podle věkových skupin se to dělí na tři fáze: malá/mladá (mládí)– dospělá (dospělost) – stará (stárnutí). Podle pohlaví se nazývají takto:

Muž: 少年 (chlapec), 小伙子(kluk) – 大哥 (starší bratr), 大叔(strýc) – 大爷, 老爷爷/老大爷(dědeček).

Žena: 少女(dívka), 小姑娘 (malá holka) – 大姐 (starší sestra), 大妈, 阿姨(teta) – 老奶奶, 老太婆 (babička, bába).

Tabulka 3 Označení pro lidi z různých věkových skupin v čínštině

Věk	Žena	Muž
13–24 malá/mladá (mládí)	少女(dívka), 小姑娘 (malá holka)	少年 (chlapec), 小伙子 (kluk)
45–55 dospělá (dospělost)	大姐 (starší sestra), 大妈, 阿姨(teta)	大哥 (starší bratr), 大叔 (strýc)
Více než 60 stará (stárnutí)	老奶奶, 老太婆 (babička, bába)	大爷, 老爷爷 / 老大爷 (dědeček, děda)

Zdroj: autorka práce

V průběhu dospívání jsou chlapci a dívky označování lichotivě; v období středního věku nejsou označení „starší bratr“ a „starší strýc komplimenty“, ale pouze neutrálními výrazy; označení žen středního věku jako „starší teta“ či „starší sestra“ se stala hanlivými. Tato označování jsou v dnešní čínské společnosti stigmatizována. Když je použijeme v souvislosti se starší ženou, přisuzujeme jí vlastnosti jako lajdáctví, sebestřednost či hlučnost.

Opravdu jsou v Číně ženy středního a vyššího věku tak nesnesitelné? Určitě ne, ubohých a zlých mužů středního a staršího věku je také nemálo.

„Negativní konotace nebo ironické zabarvení většiny z těchto příkladů svědčí o tom, že stáří je vnímáno negativně.“ (Kedron, 2014, s. 58)

Čím to tedy je, že v dnešní čínské společnosti je diskriminována pouze skupina žen středního a vyššího věku? Zde jsou dva hlavní důvody. Za prvé, existuje věková diskriminace žen. Už jsem výše uvedla, že věk žen v Číně byl vždy středem pozornosti. „...*diskriminace na základě věku (agism) se často se sexismem kombinuje a znevýhodnění žen v naší*

společnosti se tak zdvojnásobuje.“ (Renzetti & Curran, 2003, s. 176) Starší ženy jsou vystaveny diskriminaci a posměchu. Proto označování žen, u nichž je jejich věk patrný, obsahují znak 老 (stará), který často nese urážlivý význam. Ženy navíc nechtějí kvůli diskriminaci na veřejnosti hovořit o svém věku, naopak se snaží působit mlaději než jejich vrstevnice. U mužů, kteří překročili svůj mladický věk a dostali se do středního věku, stále přetrvává období rozkvětu, kdy jsou velmi vyhledáváni a respektováni. Dá se říct, že u mužů se problém věkové diskriminace netýká.

M. 女权/女拳 Feministka/pěstministka (pěst + feministka), 田园女权

V čínské společnosti není „feministka“ nikdy lichotivým označením. Čínská feministka však často vystupuje jako objekt takové kritiky: diskriminuje muže a má psychickou deformaci. Někteří lidé dokonce přišli s tím, že čínské feministky jen zneužívají tuto ideologii k tomu, aby pro sebe získaly nějaké výhody, snaží se využít muže a získat něco bez úsilí a že jsou to naopak ony, kdo diskriminuje muže. Domnívají se rovněž, že projevy feministek na internetu jsou motivovány snahami o rovné právo, avšak ve skutečnosti jim mají přinést pouze osobní prospěch. Vymysleli kvůli tomu pro feministky nové jméno. Protože pinyin (hláskování) 权 (právo) je stejný jako 拳 (pěst), nahradili tento znak, aby vyjádřili svoji nelibost z feministek a urazili je. Mají pocit, že to, co tyto feministky říkají a dělají na internetu, je jen nesmyslnou fraškou. Celá situace dospěla do takové míry, že pokud se nyní některá z žen na internetu vysloví pro genderovou rovnost, je okamžitě označena jako 女拳 (pěstministka).

田园女权 neboli 中华田园女权 lze do českého jazyka přeložit jen stěží. V angličtině existuje analogické pojmenování Cynical feminist čili cynická feministka. Jedná se o hanlivé označení pro feministky, které se narodily do společnosti, která hojně využívá internet.

Většině žen, které jsou na sociálních sítích označeny jako cynické feministky, jsou přisouzeny tyto přehnané charakteristiky:

- 1) Chtějí jen uplatňovat svá práva a nechtějí nést odpovědnost.
- 2) Kvůli svému fyzickému znevýhodnění se domnívají, že si zaslouží vyšší sociální postavení v rodině, v genderových vztazích a v pracovním prostředí.
- 3) Pokud jde o nespravedlnost mezi muži a ženami, bojují proti mužskému patriarchátu.
- 4) Nenávidí všechny tradiční genderové symboly.

- 5) Nesnáší ženy rodinného typu, které mají tradiční ženské hodnoty založené poddajnosti, oddanosti rodině a péči o děti, a jsou navíc hezké.
- 6) Mají extrémní postoje, násilně používají slova a nadměrné zhoršují životního prostředí žen atd (Zhang, 2018).

V současnosti se na sociálních sítích často objevují spory stran práv žen. Pokud se některá žena vysloví pro nutnost posílit ženská práva ve společnosti, je jí ze strany mužů oponováno tím, že ženy už dostatek prostoru a práv mají. Čínská antifeministická skupina rozděluje feminismus do dvou kategorií: „pravý feminismus“ a „pseudofeminismus“. Pod vlivem mužského pohledu na feminismus došlo k tomu, že pokud na internetu některá žena bojuje proti nespravedlivosti k ženám nebo mluví za ženy, je bezpochybně považován za pseudofeministku.

N. 男人婆 mužská žena – 娘炮/娘娘腔 ženský muž

Termíny označují ženy vykazující rysy muže, a naopak ženy vykazující rysy mužské. Lidé nesnáší muže s ženskostí, v podstatě nenávidí takové muže, kteří mají tradičně ženské rysy. *„Genderové stereotypy jsou zobecněné představy zformované v nějaké kultuře a odrážející přesvědčení jejich příslušníků o tom, jak se mají chovat, oblékat, jak mají vypadat apod., muži a ženy. Je to soubor našich očekávání od mužů a žen. Tato očekávání jsou někdy tak přísně stanovená a zakotvená v naší mentalitě, že se neshody mohou chápat jako nežádoucí odchylky od normy a vyvolávat zápornou reakci.“* (Kedron, 2014, s. 41). Lidé akcentují na nutnost rozdílnosti mezi mužskostí a ženskostí, myslí si, že muži by měli být silní, mužští, a ženy musí být měkké a slabé. Jakmile někdo toto rozdělení zpochybní, je diskriminován a zesměšňován. *„Pohlaví je biologická vlastnost, zatímco gender je determinován kulturou a od společnosti ke společnosti se může výrazně lišit. Jinými slovy, každá konkrétní kultura má jiné normy, zvyky, morálku apod., a určuje, co je nutné pro obě pohlaví k tomu, aby se staly osoby mužského pohlaví muži a osoby ženského pohlaví ženami.“* (Kedron, 2014, s. 40). V tradiční čínské kultuře existují velmi stereotypní představy o charakteru, vzhledu a chování mužů a žen. Ženy by měly být jemné, muži by měli být odvážní. *„Chlapcům se dostává pochvaly a ocenění, když se projevují tvrdě, aktivně a odvážně, mají se naučit prosadit, třeba i násilím. Od děvčat se naopak očekává, že budou mírná, jemná, citlivá, ústupná a ochotná pomoci, laskavá a vstřícná, půvabná, nebo zkrátka jen milá“* (Karsten, 2006, s. 77). Navíc starší generace nemá dobré mínění o těch, kteří narušují tradiční pohled na muže a ženy, a nebude si jich vážit. Ale s rozvojem vzdělanosti a díky sílící toleranci, jsou mladí lidé tolerantnější k mužům, kteří mají ženské vlastnosti, a ženám, které mají

mužské vlastnosti. Nicméně mnoho lidí výše uvedené jedince nepovažuje za normální. „*Chlapci jakožto příslušníci ‚silného‘ pohlaví jsou vytrvale utvrzováni ve svých nárocích na nadřazenost, zatímco dívky jsou důsledně vedeny k přizpůsobivosti a povolnosti.*“ (Karsten, 2006, s. 77). Jedná se v podstatě o misogynní myšlenku.

Ve dvou zdánlivě velmi odlišných zemích, České republice a Číně, se očekávání mužů a žen shodují. Tradičně se od mužů vždy očekává, že budou agresivnější, schopnější, fyzicky silnější, racionálnější, dominantnější, technicky a fyzicky zdatnější, nezávislejší, autoritativnější a dokonce ambicióznější. Od žen naopak společnost očekává, že budou slabé a závislé na druhých (před svatbou na otci, po svatbě na manželovi) a že převezmou odpovědnost za narození a výchovu potomků (Neuwirth 2020:7).

4.2.3 Použití jmen zvířat (samičích)

V čínštině se před název zvířete (samce) přidává znak 母 „samice“ označující pohlaví zvířete pro označení samice, jako je „母狗“ pro fenu, „母老虎“ pro tygřici nebo „母鸡“ pro slepici atd.

V čínštině existují situace, kdy jsou jména zvířata používána jako přirovnání pro ženy. Používání zvířecích (převážně samičích) jmen pro lidi je často silně urážlivé a některá slova jsou spojována se sexem. Zvířecí samice jsou na čínském internetu často používány k popisu žen s cílem je urazit. Nazývat ženy zvířecími jmény je často dehumanizující. Když lidé nazývají ženy zvířecími jmény, berou jim lidskost a dávají jim najevo, že je nepovažují za rovnocenné bytosti. „*Soubor procedur, postupů a technik, které vedou k utlumení vyšších lidských mravních kvalit, posilují agresivní vzorce chování a ve svých důsledcích vedou ke zlu. Martin Buber ukázal, že humánní vztah je vztah Já – Ty, dehumanizovaný je vztah Já – To. Účelem dehumanizace je tedy proměnit osobnost druhého v ne-lidský objekt.*“ (Sociologický ústav 2017). Označuje úplné popření lidskosti druhých, často následované krutostí vůči ostatním a ignorováním jejich utrpení.

A. 母狗 – fena

Fena je velmi hanlivé a urážlivé označení žen, související s erotikou. Označením ženy jako feny v souvislosti sexem má silně dehumanizační vyznění a lze takové chování označit za projev sexuální objektivizace čili misogynii. Japonská socialistka a feministka Chizuko Ueno (2015, s. 21) ve své knize *Misogyny in Japan* uvádí, že misogynie znamená, že muž nepovažuje ženu za rovnocennou osobu v oblasti pohlaví, ale objektivizuje ženu, odcizuje ji, diskriminuje ji a pohrdá jí. Když muž nazývá ženu „fenou“, vyjadřuje tím, že ji nepovažuje za lidskou bytost, nýbrž za zvíře, tedy živočišný druh podřazený člověku – dochází zde tudíž k dehumanizaci.

Termín „fena“ může být použit i v souvislosti s erotikou a intimním životem mezi mužem a ženou, i v tomto kontextu má opět pohrdavý význam. Muž a žena jsou v sexuálním vztahu rovnocenní, ale jak uvádí Chizuko Ueno: „*Být vložen, získat, stát se sexuálním objektem, dalším vyjádřením těchto termínů je být feminizován.*“ (Ueno, 2015, s. 19) Simone de Beauvoir v své knize *Druhé pohlaví* také říká: „*...Stát se ženou znamená se stávat objektem, druhým.*“ (Beauvoir, 1967, s. 198)

B. 母猪 Prasnice

Označení za prasnici se obvykle používá ve třech souvislostech. Za první, v souvislosti s postavou ženy, resp. jejími kyprými tvary. Zde se jedná o diskriminaci žen na základě nešťihlé postavy. Za druhé, v souvislosti s domnělou leností ženy. Lidé si často neuvědomují obětavost, se kterou se žena stará o domácnost, a nepovažují domácí práce za nic složitého. Za třetí, prasnice je spojována s plodností. Prasnice jsou obecně považovány za hodně plodné, pokud tedy takto označíme ženu, můžeme dávat najevo, že jejím údělem je pouze rodit děti a nic jiného.

C. 母老虎 – tygřice

Označení ženy se silnou osobností, se sklony k hádkám, sporům s manželem a žárlivosti. Takto označované ženy jsou v manželském soužití dominantní. Tento typ ženy není v tradičním pojetí přijímán. Tradičně je zastáván názor, že v rodině by měl být muž (manžel) v dominantním postavení a žena (manželka) v podřízeném postavení. I v moderních manželských vztazích se postavení muže a ženy zrovnoprávnilo po právní stránce a stále více mladých žen se již neztotožňuje se tradičním údělem ženy být hlavně dobrou manželkou a matkou. Dalším možným smyslem tohoto označení je zesměšnění manžela, o němž se okolí domnívá, že není schopen doma převzít iniciativu.

D. 不下蛋的母鸡 – nesnášející slepice; 母鸡 – slepice

Nesnášející slepice neboli slepice, která nesnáší vejce, je označením pro ženu neplodnou nebo s problémy s plodností. Použití tohoto označení v souvislosti s ženskou plodností naznačuje, že smyslem existence ženy je pouze rodit potomky, což je velmi urážlivé. Pokud je žena označena za slepici, je tím míněno, že jediné, co dokáže, je rodit potomky.

5 Analýza sociálního pozadí a příčin výskytu diskriminačních slov

5.1 Základní pojmy

5.1.1 Stereotyp

Stereotyp je zobecnění vlastností určité skupiny lidí ve společnosti. Často se nezakládá na přímých zkušenostech, ani na faktech, ani nezohledňuje individuální rozdíly; je to jakýsi ustálený vjem, který existuje v lidských myslích. Jeho hlavními charakteristikami jsou: příliš zjednodušený způsob klasifikace lidí ve společnosti; značná konzistence stereotypů v rámci stejné sociální kultury nebo skupiny; většinou je věcně nesprávný a někdy dokonce chybný a má značný vliv na vnímání a chování lidí. „*Genderové stereotypy jsou představy o vlastnostech a chováních, které jsou typické pro dané pohlaví, přičemž nepřipouští existenci individuality jedinců. [...] Na druhé straně s sebou nesou celou řadu omezení, čím určují, co je ‚vhodné‘ pro daný gender, a co nikoliv.*“ (Janošová, 2008, s. 27.). Stereotypy určují, jak by měli být chlapani a dívky, muži a ženy v stereotypních myslích vypadat. Tato myšlenka nebere v úvahu skutečnost, že jeden člověk a druhý člověk jsou zcela odlišní jedinci, a klasifikuje lidi pouze podle jejich fyzického, biologického pohlaví. Na základě toho se předpokládá, že obrazy mužů a žen, které neodpovídají stereotypu, nejsou kvalifikované. Jako by se dívky a chlapani rodili proto, aby vyrůstali podle stereotypních modelů. Nemohou existovat žádné jiné osobnosti, chování atd., které by se lišily od „tradičního obrazu“. Genderové stereotypy jsou zobecnění, generalizace a shrnutí mužského a ženského chování a osobnostních rysů, které přímo ovlivňují vnímání, motivaci, chování a volbu různých povolání.

Psychologové zjistili, že genderové stereotypy jsou rozšířeny po celém světě již od starověku, přičemž muži jsou vnímáni jako lidé s kvalitnějšími vlastnostmi, jako jsou síla, sebedůvěra, kompetence, racionalita a motivace k úspěchu, zatímco ženy mají vlastnosti, jako jsou citlivost, slabost, náklonnost, pasivita a submisivita. Tento genderový stereotyp lze vysledovat již v tisíce let starých mýtech, legendách či spisech antických mudrců a později filosofů. V biblickém Mýtu o stvoření světa je prvním člověkem stvořeným Bohem muž Adam, z jehož žebra je následně stvořena žena Eva. Zatímco muži jsou v mytologii ztělesněním spravedlnosti, odvahy a síly, ženy jsou v ní vnímány nejen jako varianty a podřízení mužům, ale také jako zdroj všeho zla či reprezentantky zla, neštěstí, bázlivost

a slabosti. I v Číně vládou vážné genderové stereotypy, kdy ženy žijí v závislosti na mužích v podřízeném, pasivním a submisivním postavení, zatímco muži jsou vždy v dominantním, respektovaném postavení. Pokud jde o čínské učebnice dějepisu, tak v nich figuruje pouze 12 žen oproti 490 mužům. Zejména čínská učebnice dějepisu *Čtyřicet dějin*⁸ je doslovně mužskou záležitostí, ženu v ní nenajdeme ani jednu. Tradiční genderový stereotyp, podle něhož jsou muži silní a ženy slabé, muži podřízení ženám a manželé nadřazení svým ženám, byl předáván a přijímán po tisíce let historického vývoje a zasel zárodky genderových stereotypů do lidské společnosti a měl velký vliv na genderovou ideologii budoucích generací. I v dnešní moderní společnosti s rychlým rozvojem vědy a techniky hraje stále vlivnou roli.

5.1.2 Misogyny

„Termín ‚misogynie‘ pochází ze starořeckého slova ‚mīsoguniā‘, které znamená nenávisť k ženám. Misogynie se projevuje v mnoha podobách, jako jsou mužská privilegia, patriarchát, genderová diskriminace, sexuální obtěžování, znevažování žen, násilí na ženách a sexuální objektivizace.“ (Code 2000:346)

„Misogynie“ je rozšířený nežádoucí jev v běžném životě, ale i v literatuře, umění a různých myšlenkových směrech, který se projevuje jako odpor k ženství, ženám a všemu, co s ženským pohlavím souvisí. Ženy jsou spojovány hlavně „se sexualitou, smrtí a utrpením, a nejsou považovány za symboly života a potěšení“ (Joan Smith, 1989, s. 58). Misogynie je typická nenávisť a předsudky vůči ženám a je typická hlavně pro muže. Konzervativní morálka byla vždy citlivá na chování žen a jejich vyjadřování. Na jedné straně oslavovala souznění žen s tradičními normami, na straně druhé považovala jejich prohřešky za známky „špatných mravů“ a „špatného srdce“ a odsuzovala je.

Misogynie se koncentruje v mocenském diskurzu, tj. v masivní degradaci osobnosti ženy v oblasti jejího označování, a diskurzu, který vyjadřuje extrémní pohrdání ženami ze strany patriarchátu. V mnoha textech jsou ženy líčeny jako hloupé, hledající pouze oficiální uspokojení, citově naivní, nepředvídatelné, neschopné se ovládat, sexuálně náchylné, zkušené v podvodech, lstivé, náchylné ke korupci atd. Jako by se mělo jednat o vrozené vady vedoucí ve srovnání s muži k přirozené méněcennosti. Účelem takového zobrazení

⁸ *Čtyřicet dějin* je obecné označení pro čtyřicet historických knih, které byly napsány během vlády různých dynastií ve starověké Číně.

je samozřejmě udržet feudální hierarchický řád nadřazenosti mužů nad ženami po tisíce let a upevnit nadvládu mužů nad ženami.

5.1.3 Stigmatizace

Stigma poprvé studoval americký učenec, sociolog, antropolog a sociální psycholog Erving Goffman. Je autorem teorie stigmatu z roku 1963. Věřil, že „*stigma je sociální rys, který způsobí, že jeho vlastník ztratí svou společenskou pověst nebo společenskou hodnotu v očích ostatních*“ (Goffman, 2003). Stigma je založeno na sociálních stereotypech, zesilujících některé negativní vlastnosti skupiny, a překrývání jiných charakteristik této skupiny.

Definice stigmatu, která je obsažena ve *Výzkumné zprávě Stigmatizace v České republice*, zní: „*Stigmatizaci lze obecně charakterizovat jako proces označování (labellingu), který souvisí jak se společenským vylučováním a odmítáním stigmatizovaného, tak s vlastními pocity studu. Stud pak u stigmatizovaného pramení z nepříznivého sociálního úsudku o vlastní osobě či společenské skupině. Tento úsudek bývá založen na určitém rysu, který souvisí s identitou, jednáním, vzhledem či zdravotním stavem, a který je společností považován za nenormální, a legitimuje tak určité zvláštní jednání.*“ (NÚDZ, 2016, s. 8)

Stigmatizace je hlavně negativním postojem k jedincům nebo skupinám lidí s určitými charakteristikami, dopad stigmatizace na stigmatizovaného jedince je mnohem větší, než si dokážeme představit. Jednotlivci nebo skupiny nejsou přijímány nebo začleněny do dominantní kulturní skupiny, protože mají určité znehodnocené vlastnosti, a dominantní skupina s nimi zachází negativně, nespravedlivě nebo je dokonce ponižuje či degraduje.

V Sociologické encyklopedii je stigmatizace definována takto: „*...Jde o zvl. případ soc. předsudku vůči určitým osobám, jimž jsou pak díky tomu připisovány různé negativní vlastnosti*“ (Nakonečný 2017)

Jedný se tedy o dynamický proces, kterým jedna skupina vnucuje a udržuje pocit lidské přirozenosti jiné skupině, negativně stereotypizuje vlastnosti skupiny, a tím maskuje jiné charakteristiky.

5.2 Důvody výskytu diskriminačních označování

5.2.1 Historické, tradiční myšlení

V čínské společnosti se diskriminace na základě jazyka týká ve skutečnosti hlavně žen. Postavení žen nebylo od starověku do současnosti konstantní, ale s vývojem společnosti

prošlo několika změnami. V období primitivní čínské společnosti ve starověké mé zemi to byla matriarchální klanová komunita (Wang & Zhang 2014). V té době představovalo potomstvo jediný způsob, jak vybudovat klan, ženy byly nejen svobodné, ale vysoce respektované. Když společnost přešla do období feudalismu, bylo jejím hlavním pilířem hospodářství zemědělství a lidé byli při získávání potravy závislí především na fyzické práci. Muži se postupně zdokonalovali až do období konfucianismu, který postupně přinesl dodnes zažitou představu o nadřazenosti mužů ženám, tedy ideu rodinné dělby práce, kdy muži dominují vně domova a ženy uvnitř něho. Kvůli myšlence, že muži jsou nadřazeni ženám, a politice plánovaného rodičovství začali rodiče více chtít potomka mužského pohlaví než ženského. Proto je dnes podle Národní statistický úřad Čínské lidové republiky v Číně o 33 milionů více mužů než žen (2021). Tato myšlenka nemá vliv pouze míru pravděpodobnosti narození dívky, ale i na celý život již narozených dívek a žen. Mnoho dívek z chudých rodin se může ocitnout v situaci, kdy je rodiče nepodporují v dalším vzdělávání poté, kdy ukončí základní školu. Když si pak dívky hledají práci, je pro ně kvůli genderové diskriminaci obtížnější získat pracovní příležitost. Ačkoli mnoho tradičních myšlenek bylo postupně opuštěno a jsou nyní předmětem kritiky, přesvědčení o mužské nadřazenosti stále ovlivňuje velké množství lidí v Číně.

5.2.2 Současné sociální prostředí

Z označení, která byla k urážlivému označování žen vytvořena, je zřejmé, že společnost bude ženy urážet v řadě oblastí, jako je vzhled, věk, povolání, plodnost a tak dále.

Urážky kvůli vzhledu: Urážky ženského vzhledu jsou výsledkem estetických standardů, které by ženy měly dle mužů splňovat. Protože muži dominují společnosti, nastavili také estetické hranice toho, jak by ženy měly či neměly vypadat, kdy jsou krásné a když krásné už nejsou, kdy mají dobrý charakter a kdy je jejich charakter špatný. Naopak muži o svůj vzhled nedbají. Ve skutečnosti je to ovlivněno i představou, že muži jsou nadřazeni ženám a že dominují vnějšku (venkovními světu), zatímco ženy vnitřku (domácnosti). Ženy si vytvořili takovou představu, že by ženy měly po svatbě setrávat doma a starat se o chod domácnosti.

Urážky kvůli věku: Požadavky na věk ženy jsou v čínské společnosti velmi přísné. Pokud je ženě více než 25 let nebo není v této době vdaná, je považována za starou a často vystavována posměchu. Čím starší žena je, tím větší posměch sklízí. Minimální věk pro vdávání čínských žen je zákonem stanoven na 20 let. Čínská společnost málo toleruje starší

ženy. Většina rodičů se velmi stydí za to, pokud je jejich dcera stará a svobodná. Společnost zkrátka vyvíjí na ženy tlak.

„*Stáří je vnímáno negativně.*“ (Kedron, 2014, s. 8). Mladší ženy jsou vnímány jako soutěživější než starší ženy. V podstatě excitují dvě příčiny – zaprvé, v Číně je zákonem stanoveno, že žena může vstoupit do manželství nejdříve ve 20 letech, ženy, které se vdají později, jsou terčem kritiky ze strany příbuzných, přátel nebo okolí. V důsledku tohoto hluboce zakořeněného společenského postoje jsou čínské ženy tlačeny k tomu, aby se vdávaly příliš pozdě. Za druhé, je zde souvislost s plodností, neboť se má za to, že čím je žena starší, tím je pro ni riskantnější počít dítě. Riziko poškození pověsti starší těhotné ženy je mnohem větší než u mladší ženy, zatímco starší žena, která již má děti, je vnímána jako méně produktivní a méně schopná pracovat než žena mladší. Tato situace staví ženy do nekomfortní situace a s přibývajícím věkem se z nevdaných žen stávají „剩女“ neboli „zbylé ženy“.

V českých příslovích jsou starší ženy také vykresleny převážně v negativní podobě např. *Starý muž a mladá žena – jisté děti, mladý muž a stará žena – jisté bití* (Ryabina, 2018, s. 68).

Urážky kvůli plodnosti: V mnoha případech se ženy samy nerozhodují, zda budou mít děti a kolik jich bude. S revizí plánování rodičovství (od roku 2021) stát podporuje rodiny v tom, aby měly tři děti, zatímco starší lidé budou požadovat, aby mladí lidé měli za potomka chlapce. Každý další požadavek vyvíjí na ženy větší tlak, což budí dojem, že jediným kritériem posuzování úspěšnosti ženy je její plodnost.

Urážky kvůli kariéře: Ženy v oblasti budování kariéry málokdy převýší muže. V některých povoláních, kde dominují muži, lze snadno předpokládat, že ženy vykonávající stejnou práci jsou méně schopné než muži, a tudíž méně placené. V případě povolání, která ženy vykonávají častěji, budou lidé k ženám přísnější. Pokud chtějí muži vykonávat práci, kterou vykonávají většinou ženy, jsou mnohem snadněji přijati.

5.2.3 Internet

S použitím v této práci uvedených ženských označení se na sociálních sítích lze setkat v nejrůznějších situacích. Zmiňovala jsem případ řidičky či sekretářky. Pokud v běžné online komunikaci dojde k hádce, mnoho lidí tato slova použije. Tato slova používají hlavně muži, ale občas i ženy.

Lidé, kteří komentují pod nejvíce trendujícími příspěvky, mohou snadno urážet ženy, o nichž se referuje ve zprávách. A je snadné vyslovit tato slova nevědomky v každodenní komunikaci. Některá slova se postupně stala velmi běžnými slovy, takže mnoho lidí již nepocítuje diskriminační význam v nich obsažený, nebo si myslí, že se tento diskriminační význam dotkl nejen žen, ale i některých mužů. A některá slova jsou použita záměrně a jejich účelem je urážet jiné ženy. Proč se některá velmi běžná slova stávají urážlivými?

Mnohá označení pro ženy nebyla zpočátku pejorativní. Byla to prostě běžná označení, podobná těm, které jsou analogicky používány v případě mužů. Z různých důvodů se však tato označení začala stávat hanlivými a urážlivými. Přidávání znaku 女 (žena) ke všem profesním jménům má pouze odlišit ženu od muže, nicméně v dnešní době, kdy se množí negativní zprávy o řidičkách či sekretářkách, se může zdát, že jakákoli práce, za kterou jsou zodpovědné ženy, je špatná

Z použitého slovníku je patrné, že společnost, respektive převážně mužská společnost, vyžaduje od žen vlastní soubor pravidel. Těmito urážlivými slovy, např. pozůstatek dívky, stará panna, se prohlubuje celospolečenské utlačování žen. Tvrdý přístup společnosti vůči starším, neprovdaným ženám je evidentní. Věk, rodinný stav a problémy s plodností nejsou něčím, co by ženy mohly vždy ovlivnit. Je to pouze vždy společnost, která ženy tlačí předem určeným směrem. Jakmile se žena ohradí, stane se terčem urážek a objektem znechucení.

5.2.4 Malá část „reprezentuje“ celek

Je pravda, že jsou ženy, které udělaly něco opravdu špatného. Je možné například existovat takzvané sekretářky, které nesprávnými metodami získaly práci, ale to neznamená, že všechny sekretářky získávají práci tímto způsobem. Malý počet z žen dělal nějakou chybu, a vede k tomu, že lidé si myslí, všechny ženy dělají standardně stejné chyby. Například řidičky musí řídit špatně, protože řidičky jsou často ve zprávách kvůli autonehodám. Mohou ženy být také diskriminačně uráženy, pokud ženy pracují v profesích, které nejsou společensky definovány pro ženy, například v pracích, které vyžadují větší fyzickou sílu. Jako by na světě existovaly jen dva typy žen: ty, které odpovídají představám a podmínkám stanoveným muži, tedy normální, a ty ostatní jsou nenormální. Toto černobílé myšlení mají i některé ženy. To je ta část ženy, která si bude myslet: „Já jsem to neudělala. Nejsem taková žena. Nejsem jako ony.“ Naznačují, že jsou to ženy, které se přizpůsobují mužským očekáváním. V této situaci nemají ženy žádnou vlastní nezávislost, všechny myšlenky a činy musí být schváleny muži, a i ženy se musí řídit jejich pravidly. To je dilema pro ženy.

O významu stigmatu jsme hovořili výše. Bez ohledu na to, co žena nebo část žen udělá, dokud bude její jednání stigmatizováno, bude považována za špatnou. Lidé věří pouze představám, že tyto stigmatizované profese a stigmatizované skupiny jsou špatné a musí je potlačovat a odmítat, například že ženy by neměly řídit, protože nezřídka se ve zprávách objevují nehody řidiček. Výsledkem je, že potřeby a požadavky ženských skupin nemusí muži zohledňovat a řešit, protože se sami domnívají, že požadavky žen jsou nepřiměřené.

5.2.5 Používání slov k urážení žen

Lidé záměrně útočí na ženy, napadají některé ženy, které mají určité společenské postavení. Například u žen s doktorátem je důvodem útoku na ně pouze jejich věk. Jsou prostě dle okolí již staré a úspěchy, kterých dosáhly, nemají žádnou hodnotu. Tímto dochází k vytlačování žen z oborů náročných na intelekt, jimž dominují muži.

Velká část čínských nadávek je založena na urážce matky a není náhodou, že to platí i v jiných jazycích (např. v angličtině: motherfucker). Jedná se o velmi zajímavý fenomén, proč by se někdo rozhodl urážet jiného člověka tím, že urazí jeho matku? Důvodem je to, že matka je osobou, jež člověka, na něhož cílí urážka, porodila, a je tudíž pro něj hodně důležitou osobou.

Kromě těchto diskriminačních označování specifických pro ženy existuje mnoho dalších případů, kdy se urážky určené pro ženy používají i k urážení mužů. Zdá se, že se stává běžné používat v každodenním životě diskriminační a urážlivé výrazy. Dokonce i některá profesní označení pro ženy (např. lékařka, řidička, sekretářka) mají hanlivý význam. Znamená to, že misogynní prostředí ve společnosti se usadilo natolik, že to všichni považují za normální a tato označení zkrátka považují za hanlivá.

Všechny výše uvedené aspekty jsou ve skutečnosti spíše sociálním problémem. Ve společnosti je rozšířeno povědomí, že ženy jsou méněcennější než muži a že misogynie ovlivňuje všechny.

Podle britského lingvisty Normana Fairclougha je „*jazyk formou sociální praxe*“ (Fairclough, 1996, s. 50). To znamená, že když lidé používají označení, která jsou pro určitou skupinu hanlivá a urážlivá, činí tak s úmyslem tuto skupinu ponížít a pokořit.

V minulosti měli muži v rodině moc a ženy nebyly oceňovány. V situaci mocenské nerovnosti je pro muže jako nositele moci snazší ponižovat, urážet a znevažovat ženy. Nadáváním žením snižujeme jejich lidskou důstojnost.

Z některých příkladů nadávek je také patrné, že většinou jsou jejich terčem matky, nikoliv sestry, tety apod. Z toho je také zřejmé, že při použití urážky něčí matky člověk zároveň očerňuje něčí původ a charakter, což implikuje, že je schopen dopustit se násilných činů vůči cizí matce. V této souvislosti nacházíme objektivizaci ženské cudnosti a čistoty v době nepoměru moci mezi muži a ženami a tato negativně zabarvená expresiva také dokládají špatný vztah mezi zahanbujícím a zahanbovaným, čímž je snižována důstojnost zahanbovaného, jenž se cítí ponížěn a pokořen.

Někteří vědci se při vysvětlování současných nerovností mezi muži a ženami obracejí k historickému procesu lidské evoluce. Někteří dokládají měnící se postavení žen na používání pluhu v zemědělské výrobě. Například Albert Alesina (2013) z Harvardovy univerzity, který ve svém článku „*O původu genderových rolí: ženy a pluh*“ využívá etnografická data o předindustriálních společnostech, aby popsal souvislost mezi historickým přijetím pluhu jako hlavního způsobu zemědělské výroby různými národy a zeměmi po celém světě a jejich současné postoje těchto společností k rovnosti žen a mužů. Zjištění naznačují, že existují významné souvislosti mezi historickým přístupem k orbě daného společenství a současnými genderovými nerovnostmi tomto společenství. Toto zjištění je v souladu s Boserupovou interpretací genderové nerovnosti mezi zeměmi (Alesina, 2013, s. 470-474).

Boserup (Alesina, 2013, s. 470–474) v 70. letech 20. století tvrdil, že současné genderové nerovnosti mezi muži a ženami mají své kořeny v zemědělských praktikách předindustriálních společností. Rané formy lidského agrolesnictví a velkoplošného zemědělství se výrazně lišily v organizaci práce. Agrolesnický model výroby využíval velké množství ručního nářadí na náročnou práci, jako jsou motyky a lopaty. Naproti tomu větší zemědělské podniky používaly pluhu poháněné lidskou silou nebo zvířaty. Na rozdíl od používání ručního nářadí, jako jsou motyky, vyžaduje orba větší sílu. V důsledku toho měly muži při orbě v oblasti zemědělské činnosti komparativní výhodu oproti ženám. To vedlo k tomu, že muži pracovali převážně venku v zemědělské výrobě, zatímco ženy v domácnosti. Tato raná společenská dělba práce v zemědělských společnostech následně určovala rozdílné ekonomické a sociální postavení mužů a žen ve společnosti, jež se promítlo i do vnímání pozdějších generací.

Tvrdí se, že přechod od lovecko-sběračských společností ke společnostem zemědělským vedl k nerovnosti nejen sociální, ale i pohlavní. Zemědělství vyžadovalo více práce než sběr a lov, takže ženy měly tendenci rodit více potomků, aby se zvýšila pracovní síla. Ženy rovněž

trávily většinu času péčí o děti a měly méně příležitostí věnovat se zemědělským činnostem, což dále posilovalo autoritu mužů ve společnosti (Alesina, 2013).

Vývoj tohoto jevu ve starověké Číně byl také podobný výše uvedeným případům. Nejprve se na konci primitivní společnosti objevila „patriarchální společnost“, která díky rozvoji společenské produktivity nahradila „matriarchální společnost“, v níž ženy vládly společnosti. Po úpadku primitivního zemědělství začala vznikat staročínská zemědělská civilizace, v níž výrobní jednotku tvořily rodiny a klany, iniciativu v práci přebírali silní a mocní muži a ženy byly v podřízeném postavení. Staročínští muži postupně ovládli výrobní prostředky a získali právo disponovat majetkem a získávali postupně získali vedoucí postavení v klanech, oblastech i v celém státě (Hao, 2012, s. 82-83).

Muži u moci velmi podporovali myšlenku, že jsou nadřazeni ženám, což bylo způsobeno vlivem starých čínských feudálních rituálů. Vládce mohl nejen získat něco za nic, ale také ovládat ženy ve své rodině a užívat si tří manželek a čtyř konkubín, takže převládala různá feudální dogmata, díky nimž se ženy staly obětmi feudálních dogmat (XU, 2014, s. 5-10).

Nerovné postavení mužů a žen je jev, který se v čínské společnosti velmi obtížně mění kvůli vlivu kultury i ideologie.

Jazyk sám o sobě je společenským konstruktem, odráží společenské vztahy, ztělesňuje společenské vztahy a určuje společenské postavení lidí. Jazyk ztělesňuje znehodnocení žen v patriarchální společnosti, pohled. Používání urážlivých výrazů vůči ženám je ve skutečnosti pouze snahou upevnit společenské postavení mužů. Kromě historických důvodů je nízké postavení žen ve společnosti ovlivněno také tradiční ideologií. Přesvědčení, že chlapečci jsou důležitější než dívky, je v Číně velmi silné. Většina Číňanů velmi dbá na pohlaví svých potomků. V období politiky plánovaného rodičovství se v Číně objevilo mnoho případů vražd novorozeneček a či opuštění dětí ženského pohlaví. Čínská vláda lékařům výslovně zakázala informovat rodiče o pohlaví jejich budoucího dítěte.

„V čínské lidové republice se od zavedení pravidla jediného dítěte v rodině, jehož porušení se přísně trestalo, dodnes rodí výrazně méně dívek než chlapců. Což musíme přičíst potratům a zabíjení dětí.“ (Karten, 2006, s. 47).

Jazyk umožňuje členům stejné společnosti komunikovat a vzájemně si rozumět, a tak společně vytvářet dobře uspořádanou společnost. „...slova jsou symboly nesoucí význam, označují, popisují i hodnotí nás a svět, ve němž žijeme. Síla slov spočívá ve skutečnosti, že příslušníci jedné kultury tyto významy a hodnocení sdílejí. Je to právě společný jazyk, co

příslušníkům téže společnosti umožňuje komunikovat a vzájemně si rozumět, a tak spoluvytvářet společenský řád.“ (Renzetti & Curran, 2003, s. 174)

Urážlivá označování žen se tedy i děti mohou naučit a prostřednictvím komunikace a ovlivnit tak své postoje a způsoby, jak se k ženám chovat. *„Jazyk je prostředek socializace, když se dítě učí jazyk své kultury, v zásadě se zároveň učí, jak jako člen této kultury myslet a jak se chovat.*“ (Renzetti & Curran, 2003, s. 174)

Mohlo by se zdát, že urážení žen na internetu je pouze neškodnou manifestací frustrace některých jedinců schovaných za zdánlivou anonymitu internetu. Není tomu ale tak. Hanlivá označení se z online prostoru mohou velmi rychle rozšířit i do reálného světa. V dnešním globalizovaném světě, kdy se informace velmi rychle šíří a mají dopad na široké masy, se mohou taková slova dostat například i k dětem, které nejsou dostatečně zralé, aby se s jejich významem vyrovnaly a pochopily jej. Důsledkem tohoto všeho je pouze prohloubení misogynie a nespravedlnosti vůči ženám ve společnosti.

Závěr

V této bakalářské jsem zkoumala kulturní kontext, společenské souvislosti a současné myšlení, které stojí za urážlivými výrazy používanými k označování žen na internetu.

Práce se zaměřuje na podobnosti a rozdíly v používání urážlivých slov na internetu v prostředí České republiky a v prostředí Číny. Pozornost je věnována kulturnímu, historickému i politickému pozadí, které za těmito rozdíly stojí.

V práci odpovídáme na několik otázek, které jsme si položili na začátku práce, a to na základě zkoumání používání slov v obou jazykových kontextech.

1. V Číně i v České republice existují různé úrovně ženských urážek.
2. Čínské ženské urážky jsou většinou adresovány ženám z hlediska jejich profese, věku nebo fyzického vzhledu, zatímco české ženské urážky jsou přímější a častěji se týkají pohlaví nebo ženského fyzického vzhledu. (V čínštině je to jemnější)
3. Používání feministických výrazů na sociálních sítích je velmi časté a zahrnuje různé kontexty.

Urážlivá označení jsou součástí společenského jazykového projevu, mají určité funkce a sdělují určité informace. Přestože stojí na periferii formálního jazyka, jejich užívání je v moderním životě zcela běžné. V běžném životě muži častěji používají pro ženy urážlivé přezdívky, které obsahují velké množství vulgárních výrazů a hanlivých narážek na ženy.

S rozvojem internetu se objevil nový druh urážlivých označení pro ženy, která jsou sice jemnější než tradiční urážlivé výrazy, ale obsahují diskriminační prvky.

Obecně platí, že hanlivá označení jsou na okraji formálního jazyka a že tato označení naznačují ponižující a neuctivý pohled na ženy. V praxi však lidé tyto výrazy používají ve velké míře. Obecně lze říci, že muži používají urážlivé výrazy častěji a slova, kterými urážejí a ponižují, jsou většinou určena ženám. Tradiční urážky jsou obvykle namířeny proti mužům a jejich ženským příbuzným, včetně matek, sester a babiček.

Používání tohoto typu urážlivého označování pro ženy ze strany mužů odráží společenské vztahy, mocenské poměry a také nedostatek úcty k ženám v patriarchální společnosti, podstatu urážení žen, akt patriarchální společnosti, který má udržet a upevnit její patriarchální postavení. Například používání diskriminačních výrazů jako "řidička 女司机",

"doktorka 女博士" nebo "sekretářka 女秘书", které jsou spojeny s profesemi, postupně vytlačí ženy z těchto profesí a ztíží jim uplatnění v těchto oborech.

Skutečnost, že ženy ve společenském životě méně často používají urážlivá slova, svědčí o tom, že jsou více společensky svázány a více se podřizují společenským normám než muži. Důvodem jsou také genderové rozdíly mezi muži a ženami a patriarchální podtext.

Nové výrazy určené k urážení žen souvisejí z rozvojem internetu a jsou rafinovanější než ty tradiční, což vedlo k tomu, že stále více žen používá tyto výrazy i k útokům na jiné ženy.

Použité prameny a zdroje

1. ADÁMKOVÁ, Petra. Přechylování versus přímé tvoření názvů osob ženského pohlaví. In KARLÍK, Petr; PLESKALOVÁ, Jana. Život s morfémou. Sborník studií na počest Zdenky Rusínové. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. ISBN 80-210-3373-8.
2. ALESINA, Alberto, GiULIANO, Paola, NUNN, Nathan. On the Origins of Gender Roles: Women and the Plough. [online] In: The Quarterly Journal of Economics. 2013; 128 (2): 469-530. Dostupné z: <https://scholar.harvard.edu/nunn/publications/origins-gender-roles-women-and-plough>
3. Autorský kolektiv pracovníků Lingea s.r.o., Slovník současné češtiny: správně česky; 1. vyd., Brno, Lingea, 2011, 1085 s. ISBN 978-080-087471-27-2
4. BEAUVOIR, Simone de a Jan PATOČKA. Druhé pohlaví: výbor. 2. vyd. Přeložil Josef KOSTOHRYZ, přeložil Hana UHLÍŘOVÁ. Praha: Orbis, 1967. Malá moderní encyklopedie (Orbis).
5. CODE, Lorraine. Encyclopedia of Feminist Theories. London: Routledge; 2000. p. 346. [Google Scholar]
6. CVRČEK, Václav. Mluvnice současné češtiny. Vydání druhé. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2812-7.
7. ČECHOVÁ, Marie. Čeština - řeč a jazyk. 3., rozš. a upr. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7235-413-9.
8. ČMEJRKOVÁ, Světla. Rod v jazyce a komunikaci: specifika češtiny. Slovo a slovesnost, ročník 63 (2002), číslo 4, s. 263-286
9. ČMEJRKOVÁ, Světla. „Žena v jazyce“. Slovo a slovesnost (1995) 56, č. 1, s. 43–55.
10. ČMEJRKOVÁ, Světla. Jazyk a ženy aneb Feministická lingvistika. In CIBULKA, Aleš. O češtině. Praha: Česká televize, 2007. ISBN 978-80-85005-83-7
11. ČERMÁK, František. Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky. Vydání 5., v Karolinu 3., doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2022. ISBN 978-80-246-5405-8.

12. HOFFMANNOVÁ, Jana. Feministická lingvistika? In Naše řeč. 1995, 78(2). ISSN 0027-8203.
13. EISNER, Pavel. Chrám i tvrz: kniha o češtině. V tomto nakladatelství druhé vydání. Praha: XYZ, 2020. ISBN 978-80-7597-790-8.
14. Internetová jazyková příručka. Přechylování obecných jmen. [online] (2008–2022). Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i. Cit. 4. 1. 2023. <<https://prirucka.ujc.cas.cz/?id=699>>.
15. Internetová jazyková příručka. Přechylování příjmení, která mají formu podstatného jména a ve výslovnosti jsou zakončena na samohlásku (typ Svoboda – Svobodová). [online] (2008–2022). Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i. Cit. 4. 1. 2023. <<https://prirucka.ujc.cas.cz/?id=702/>>.
16. JANOŠOVÁ, Pavlína. Dívčí a chlapecká identita: Vývoj a úskalí. Praha: Grada, 2008. Str.285. ISBN 978-80-247-2284-9.
17. KEDRON, Katerina. Genderové aspekty ve slovanské frazeologii: (na materiálu běloruštiny, polštiny a češtiny). Praha: Karolinum, 2014. Studia philologica Pragensia. ISBN 978-80-246-2221-7.
18. KULHÁNKOVÁ, Hana, ČAMEK, Jakub. Fenomén facebook. 1. vyd. Kladno: BigOak, 2010, 128 s. ISBN 978-80-904764-0-0.
19. SMITH, John. Misogynie. The Westbourne Press. 1989. Str. 221.
20. 中华人民共和国国家统计局 (Národní statistický úřad Čínské lidové republiky). 中国统计年鉴 (Statistická ročenka Číny) [J]. 北京 (Peking): 中国统计出版社, 2021.
21. Národní ústav duševní zdraví. DESTIGMATIZAČNÍ MANUÁL, 2017. Dostupné z: <https://narovinu.org/wp-content/uploads/2018/11/destigmatiza%C4%8Dn%C3%AD-manu%C3%A1l-1.pdf>
22. NAKONEČNÝ, Milan. Encyklopedie obecné psychologie. 2., rozšířené vyd., v Akademii vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 437 s. ISBN 80-200-0625-7.
23. OBERPFALCER, František. O ženských jménech přechylovaných příponou -ová. Naše řeč, ročník 17 (1933), číslo 3, s. 72-77

24. PAVLÍČEK, Antonín. Nová média a sociální síť. Praha: Oeconomica, 181 s. ISBN 978-80-245-1742-1.
25. RENZETTI, Claire M. a Daniel J. CURRAN. Ženy, muži a společnost. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-0525-2.
26. SPENDER, D. Men Create Language. 2nd ed. 1980.
27. Sociologický ústav AV ČR, 2017. Stigmatizace. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Stigmatizace>
28. ŠMAUSOVÁ, Gerlinda. 2002. „Proti tvrdošijné představě o ontické povaze gender a pohlaví“. Sociální studia 7/2002: 15-27.
29. TALBOT, Mary M. Language and gender. 2nd ed. Cambridge: Polity Press, 2010. ISBN 978-0-7456-4605-3.
30. TUCHMAN, Barbara. Zimmermanův telegram [M]. Překlad. Peking: China Youth Press, 2017.
31. URIGOVÁ, Soňa. Hartmut Karsten: ŽENY – MUŽI – Genderové role, jejich původ a vývoj. Psychológia a patopsychológia dieťaťa. 2006, 41(3), 282. ISSN 0555-5574.
32. ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÝ. Přechylování [online]. Ústav pro jazyk český ©2008-2015 cit. 18.12.2022. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?id=700>
33. VALDROVÁ, Jana. Feministické vědecké aspekty překladu názvů osob. In Český překlad II (1945–2004). Praha: Ústav translatologie, FF UK, 2005, s. 367–379.
34. VALDROVÁ, Jana. „Žena a vědec? To mi nejde dohromady.“ Testy generického maskulina v českém jazyce. Naše řeč, ročník 91 (2008), číslo 1, s. 26-38
35. VALDROVÁ, Jana. ženský obsah v mužské formě – některá úskalí generického maskulina. In: Čechová, Marie. 1999. Jinakost, cizost v jazyce a v literatuře: sborník z mezinárodní konference. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně.
36. VALDROVÁ, Jana. Rodové asymetrie názvů osob z hlediska feministické lingvistik [online]. 2012. Str. 118-123. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Dostupné z: https://www.jazykovednesdruzeni.cz/wp-content/uploads/2020/04/2012_3-4.pdf#page=52

37. Xinhua Zidian (新华字典), 10th revised edition. Beijing: Commercial Press. 2004. ISBN 7-100-03931-2, ISBN 7-100-02893-0 (Xinhua Dictionary)
38. UENO, Chizuko. Misogyny in Japan (厌女-日本的女性嫌恶) Trans: WANG, Lan. 2014.

Bakalářské práce:

1. DOLEŽALOVÁ, Lenka. Přechylování podstatných jmen v ruštině a češtině z hlediska genderu. [online]. Brno. 2009. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav slavistiky, Ruský jazyk a literatura. PhDr. Jiří Gazda, CSc. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/zknt7/bakalarska_prace.pdf
2. DIATELOVÁ, Irena. Urážlivé, vulgární a rasistické projevy na internetových diskusních fórech. [online]. Brno. 2013. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav českého jazyka, Český jazyk se specializací počítačová lingvistika. Mgr. Marek Grác. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/gsl82/Urazlive__vulgarni_a_rasisticke_projevy_na_internetovych_diskusnich_forech.pdf
3. HANUSOVÁ, Hana. Negativní a pozitivní vlivy sociálních sítí na mládež (facebook) [online] Brno, 2012. Diplomová práce. MASARYKOVA UNIVERZITA, PEDAGOGICKÁ FAKULTA, Katedra didaktických technologií doc. Ing. Jiří Strach, CSc. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/sdn2z/Negativni_a_pozitivni_vliv_socialnich_siti.pdf
4. MACHOVKSÁ, Nela. Genderové aspekty pojmenování pracovních pozic dle Národní soustavy povolání (MPSV ČR). Olomouc. 2020. UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky. Mgr. Darina Hradilová, Ph.D. Dostupné z: https://theses.cz/id/ws9n6d/Genderove_aspekty_pojmenovani_pracovnich_pozic_dle_Narodndocx.pdf
5. NEUWIRTH, Viktor. Konstrukce sportu jako genderované instituce: symbolická anihilace žen ve sportovním zpravodajství MF Dnes [online]. Praha, 2020. Bakalářská práce. UNIVERZITA KARLOVA, Fakulta Humanitních Studií. Ing. Petr Pavlík, Ph.D. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/122368>

6. RYABINA, Victoria. Žena v českém a ruském jazykovém obrazu světa [online]. Praha, 2018. Bakalářská práce. UNIVERZITA KARLOVA, FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ. Mgr. Lily Císařovská. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/103310/130237543.pdf?sequence=1>
7. ŠAFRATOVÁ, J. Rozdíly užívání gramatického rodu v češtině a ruštině (Je žena v jazyce skutečně ženou?) [online]. Praha, 2010. Bakalářská práce. UNIVERZITY KARLOVY, FILOSOFICKÁ FAKULTA, Ústav slavistických a východoevropských studií. PhDr. Jitka Stiešová, CSc. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/37705>
8. VŠETEČKOVÁ, Iveta. Feminismus v britské literatuře 18. století, se zaměřením na dílo A Vindication of the Rights of Woman Mary Wollstonecraftové a Northanger Abbey Jane Austenové. [online] Olomouc, 2009. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra anglistiky a amerikanistiky. Mgr. Ema Jelínková, PhD. Dostupné z: <https://theses.cz/id/jbbx7p/602582>
9. WANKOVÁ, Monika. Komunikace v prostředí nových technologií role sociálních sítí v komunikaci. [online] Plzeň, 2015. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická, Katedra filozofie. PhDr. Vladimír Havlík, CSc. Dostupné z: <https://otik.zcu.cz/bitstream/11025/19135/1/>
10. HAO Yaguang. Od dělby: muži obdělávají půdu a ženy tkají k dělbě: muži pracují a ženy dělají orbu: počátky "feminizace zemědělství" – analýza z pohledu socializace výroby (从男耕女织到男工女耕: “农业女性化”产生的缘由 ——以生产社会化为分析视角). In Socialismus Studies. 2012.
11. WANG Changyu, ZHANG Lingmin. Krátká diskuse o myšlence nadřazenosti mužů nad ženami v tradiční čínské kultuře (略论中国传统文化中的男尊女卑思想). In Dagan, 2014.
12. SU Yao, Jia, JIA Guanghui. Výzkum komunikace ženského stigmatu slova „绿茶婊 [lǜ chá biǎo]“ a jeho derivátů (“绿茶婊”及其衍生词的女性污名传播研究). Jiangsu Normal University. Zhejiang. 2016.
13. XING Xue. Představa nadřazenosti muže nad ženou se odráží v čínském jazyce (汉语中所反映的男尊女卑思想). Shenyang Normal University. Liaoning. 2011.

14. XU Fang. Arouse the liberal education and independent consciousness of female. Hunan Normal University. Hunan. 2014.

15. ZHANG Ming. Slovo Úvahy vyplývající ze změn významu slov „名媛“ (“名媛” 词义变化引发的思考). Henan University. Henan. 2021. DOI:10.14014/j.cnki.cn11-2597/g2.2021.12.055

Internetové pomůcky:

1. <https://cestina20.cz/>
2. https://cs.wiktionary.org/wiki/Wikislovn%C3%ADk:Hlavn%C3%AD_strana
3. <https://lidovyslovník.cz/index.php>
4. <https://slovník-cizích-slov.abz.cz/>
5. <https://www.nechybujte.cz/>

Seznam tabulek

Tabulka 1 Rozdíly mezi Facebookem a Wechatem 12

Tabulka 2 Rozdíly mezi Facebookem a Weibo 13

Tabulka 3 Označení pro lidi z různých věkových skupin v čínštině 40